

UZASADNIENIE

I. Cel i szczegółowy opis wprowadzanych zmian

Proponowane zmiany w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151, z późn. zm.), dalej zwaną „ustawą PGiK”, dotyczą:

1. Ustanowienia nowego podziału terenów zamkniętych na dwie kategorie

Obowiązujące regulacje prawne ograniczające powszechny dostęp do danych przestrzennych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego są niewystarczające i niedostosowane do obecnej sytuacji geopolitycznej. W celu zminimalizowania ryzyka wykorzystania powszechnie dostępnych danych przestrzennych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w atakach terrorystycznych lub działaniach obcych sił zbrojnych, konieczne jest wprowadzenie ograniczeń powszechnej dostępności danych przestrzennych obiektów ważnych dla obronności i bezpieczeństwa państwa.

Projektowane zmiany przyczynią się do uporządkowania zasad ustanawiania terenów zamkniętych oraz ustalenia technicznych aspektów zabezpieczenia tych informacji przed publicznym dostępem do nich. Poprzez prawo ustanowienia terenów zamkniętych określonej kategorii, właściwe organy będą miały bezpośredni wpływ na ochronę informacji przestrzennych dotyczących tych terenów. Podkreślenia jednak wymaga fakt, że ze względu na zakres przedmiotowy ustawy PGiK rozwiązania zawarte w przedmiotowym projekcie dotyczą wyłącznie danych przestrzennych stanowiących zakres informacyjny baz danych prowadzonych przez organy Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, a więc danych gromadzonych w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym. Projekt ustawy nie reguluje zatem kwestii danych przestrzennych i informacji, które są gromadzone, przetwarzane i upubliczniane przez inne podmioty publiczne i prywatne.

Art. 2 pkt 9 i 9a i art. 4 ust. 2–2d ustawy PGiK

Zawarte w przedmiotowych przepisach zmiany mają charakter dostosowawczy do wprowadzanych w art. 4a–4c przepisów w zakresie nowego podziału terenów zamkniętych i zasad ich ustalania.

Art. 4a ust. 1–2 ustawy PGiK

Proponowane przepisy przewidują nowy podział terenów zamkniętych na dwie kategorie, skutkujący w odniesieniu do terenów zamkniętych I kategorii, wyłączeniem niektórych danych z gromadzenia w bazach danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, a w odniesieniu do terenów zamkniętych II kategorii – ograniczeniem ich udostępniania.

Dla terenów zamkniętych I kategorii organy Służby Geodezyjnej i Kartograficznej nie będą gromadzić danych w bazach danych, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2 (w zakresie budynków i lokali), 3, 8, 11 i 12 ustawy PGiK. Dane te będą gromadzone przez podmiot, który ustalił teren zamknięty I kategorii.

Dla terenów zamkniętych II kategorii zostanie określony zakres ograniczeń w upublicznianiu danych gromadzonych przez organy Służby Geodezyjnej i Kartograficznej w bazach danych, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 3, 8, 11 i 12 ustawy PGiK oraz materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego wykorzystanych do aktualizacji tych baz. Ponadto będzie możliwe ograniczenie udostępniania danych gromadzonych w ww. bazach danych oraz materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego wykorzystanych do aktualizacji tych baz podmiotom innym niż podmiot, który ustalił dany teren zamknięty, organom administracji publicznej, służbom specjalnym, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2024 r. poz. 812) i wykonawcom zgłoszonych lub realizowanych na zlecenie organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej prac geodezyjnych obejmujących tereny zamknięte. Dla terenów zamkniętych

II kategorii nie będzie możliwe wprowadzenie ograniczenia w upublicznianiu i udostępnianiu danych z baz danych ewidencji gruntów i budynków, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2 ustawy PGiK.

Oznacza to, że prowadzenie i odpowiednia ochrona zbiorów danych przestrzennych dotyczących terenów zamkniętych I kategorii pozostawać będą w wyłącznej właściwości podmiotów ustalających te tereny. Prowadzenie baz danych przestrzennych obejmujących tereny zamknięte II kategorii pozostanie natomiast w zakresie działania Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, przy czym szczegółowy zakres i sposób ograniczeń w udostępnianiu części tych danych zostanie określony w akcie wykonawczym do zmienianej ustawy opracowanym przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

Art. 4a ust. 3–6 ustawy PGiK

Zgodnie z zaproponowanym brzmieniem przepisów projektu ustawy tereny zamknięte I i II kategorii będą mogły zostać ustanowione na terenach, na których zlokalizowane są obiekty lub infrastruktura ważne dla obronności państwa, bezpieczeństwa publicznego oraz zajęte pod obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej. Tereny zamknięte I kategorii nie będą mogły być ustalane na drogach publicznych, drogach kolejowych oraz drogach wodnych. Do II kategorii terenów zamkniętych będą mogły dodatkowo zostać zaliczone obszary, na których zlokalizowane są obiekty lub infrastruktura ważne dla ochrony interesu gospodarczego państwa oraz ochrony innych ważnych interesów państwa. Klauzula tajności będzie mogła być nadana wyłącznie informacjom o obiektach znajdujących się na terenach zamkniętych I kategorii. Decyzja odnośnie do wyboru kategorii terenu zamkniętego, a więc i zakresu ochrony danych, będzie należała do podmiotu, który ten teren ustanowił.

Art. 4b ust. 1–6 ustawy PGiK

Projekt zmian zakłada enumeratywne wymienienie organów, którym przysługiwało będzie prawo wydania decyzji o ustaleniu lub zniesieniu terenu zamkniętego. Względem obecnego stanu prawnego z grona uprawnionych podmiotów zostaną wyłączeni kierownicy urzędów centralnych. Tereny zamknięte będą mogły być ustalane lub znoszone w drodze decyzji przez właściwych ministrów, wojewodów, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego lub Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Komendantów Głównych Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej oraz Komendanta Służby Ochrony Państwa.

Powyższe organy są kluczowe w sprawach organizowania i prowadzenia działań dotyczących obronności i bezpieczeństwa państwa. W przypadku konieczności ustalenia terenu zamkniętego przez kierowników urzędów centralnych, innych niż wymienieni w projekcie ustawy, proponuje się, aby zadanie to realizował (koordynował) wyłącznie minister, któremu one podlegają, lub który je nadzoruje oraz organizuje zadania na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa.

Podmiot, który ustalił teren zamknięty, będzie miał obowiązek przekazać niezwłocznie decyzję o ustaleniu lub zniesieniu terenu zamkniętego Głównemu Geodecie Kraju oraz właściwemu wojewodzie, marszałkowi województwa, staroście i właściwemu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta). Ponadto, podmiot będzie przekazywał Głównemu Geodecie Kraju informację o najwyższej klauzuli tajności nadanej informacjom o obiektach znajdujących się na tym terenie, jej zmianie lub zniesieniu. Główny Geodeta Kraju, na podstawie otrzymanych decyzji będzie miał obowiązek prowadzić wykaz terenów zamkniętych, zawierający wszystkie elementy treści tych decyzji oraz informacje o najwyższej klauzuli tajności nadanej obiektom na terenach zamkniętych I kategorii i udostępniać go podmiotom, które wykażą interes prawny w tym zakresie. Pozwoli to na zebranie w jednym miejscu informacji o wszystkich terenach zamkniętych.

Decyzje o ustaleniu lub zniesieniu terenu zamkniętego będą określać:

- 1) granice i obszar terenu zamkniętego poprzez wskazanie identyfikatorów działek ewidencyjnych;
- 2) kategorię terenu zamkniętego;
- 3) w przypadku ustalenia terenu zamkniętego II kategorii:
 - rodzaje ograniczeń w upublicznianiu lub udostępnianiu danych gromadzonych w bazach danych, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 3, 8, 11 i 12 ustawy PGiK oraz materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego wykorzystanych do aktualizacji tych baz,
 - dopuszczalne parametry publikacji danych, o których mowa w art. 4a ust. 1 pkt 2 lit. a.

Zakłada się, że informacje zawarte w decyzji będą jawne, to znaczy, że nie będą mogły być objęte klauzulą tajności. Jednocześnie jednak informacje zawarte w tych decyzjach, informacje gromadzone w prowadzonym przez Głównego Geodetę Kraju wykazie terenów zamkniętych, oraz dane i materiały stanowiące podstawę utworzenia lub aktualizacji baz danych, o których mowa w art. 4 w ust. 1a pkt 2 (w zakresie budynków i lokali), pkt 3, 8, 11 i 12 ustawy PGiK, dotyczące obszaru, na którym został ustalony teren zamknięty, zgromadzone w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym przed wydaniem decyzji o ustaleniu terenu zamkniętego – nie będą stanowiły informacji publicznej, a co za tym idzie nie będą podlegały udostępnieniu w trybie art. 10 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902). Projektowany przepis ma na celu ochronę informacji dotyczących terenów zamkniętych.

Art. 4b ust. 7 ustawy PGiK

Przepisy regulują sposób postępowania z danymi i materiałami przekazanymi pomiędzy organem, który ustalił lub zniósł teren zamknięty a organem Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, który prowadzi państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny. Organ Służby Geodezyjnej i Kartograficznej po otrzymaniu decyzji o ustaleniu terenu zamkniętego I kategorii będzie miał obowiązek zaprzestać gromadzenia i udostępniania danych zawartych w bazach danych, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2 (w zakresie budynków i lokali), pkt 3, 8, 11, 12 ustawy PGiK oraz materiałów stanowiących podstawę wpisów do tych baz danych, i w terminie 30 dni przekazać je podmiotowi, który ustalił teren zamknięty. Oznacza to, że dane dotyczące obszaru, na którym ustalony został teren zamknięty, zawarte w ww. bazach danych prowadzonych przez organy zostaną z tych baz usunięte i organ nie będzie gromadził na tym obszarze, ani przetwarzał, żadnych danych przestrzennych i opisowych stanowiących treść tych baz danych. Podmiot, który ustalił teren zamknięty będzie miał obowiązek prowadzić dla tych terenów odrębne bazy danych zawierające ww. dane (usunięte z baz danych prowadzonych przez Służbę Geodezyjną i Kartograficzną), stosując standardy techniczne pozwalające na późniejsze włączenie tych danych, w przypadku zniesienia terenu zamkniętego, do odpowiednich baz danych prowadzonych przez Służbę Geodezyjną i Kartograficzną. Podmiot ten będzie miał również obowiązek sporządzać dla przedmiotowego terenu mapy i gromadzić materiały stanowiące podstawę wpisów do prowadzonych baz danych.

Art. 4c ust. 1–2 ustawy PGiK

Projekt ustawy zakłada, że w przypadku wydania decyzji o zniesieniu terenu zamkniętego I kategorii podmiot, który ustalił ten terenem będzie miał 30 dni od dnia wydania przedmiotowej decyzji na przekazanie właściwym organom Służby Geodezyjnej i Kartograficznej danych zawartych w prowadzonych dotąd przez te podmioty bazach danych, opracowanych przez ten podmiot map oraz danych i materiałów stanowiących podstawę wpisów do odpowiednich baz danych (np. wyników prac geodezyjnych). Celem przekazania ww. danych i materiałów jest umożliwienie aktualizacji prowadzonych przez organy Służby Geodezyjnej i Kartograficznej baz danych w zakresie, który do tego momentu był w gestii podmiotu, który ustalił teren zamknięty, po zniesieniu terenu zamkniętego konieczne jest bowiem doprowadzenie do kompletności informacji gromadzonych w bazach danych. W przypadku, gdyby w oparciu o przekazane dane i materiały

nie była możliwa aktualizacja baz danych, organ Służby Geodezyjnej i Kartograficznej będzie mógł zwrócić je do poprawy podmiotowi, który je przekazał. Podmiot, który ustalił teren zamknięty będzie miał obowiązek, na swój koszt, dostosować te dane i materiały do obowiązujących przepisów prawa z zakresu geodezji i kartografii, w sposób umożliwiający aktualizację baz danych prowadzonych przez organ Służby Geodezyjnej i Kartograficznej.

Art. 4c ust. 3–5 ustawy PGiK

Projektowane przepisy regulują kwestię prac geodezyjnych dotyczących terenu zamkniętego I kategorii zgłoszonych i niezakończonych do dnia otrzymania przez organ Służby Geodezyjnej i Kartograficznej decyzji o ustaleniu terenu zamkniętego I kategorii. Powyższe zmiany mają na celu zapewnić szybką wymianę informacji pomiędzy organem Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, organem wydającym decyzję o ustaleniu terenu zamkniętego I kategorii a wykonawcą prac geodezyjnych. Organ Służby Geodezyjnej i Kartograficznej będzie miał obowiązek przekazać podmiotowi, który ustalił teren zamknięty I kategorii, w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania decyzji o jego ustaleniu, informację o wszelkich wykonywanych pracach geodezyjnych na obszarze, dla którego ustalono teren zamknięty oraz przekazać informację wykonawcom tych prac o podmiocie, który wydał decyzję o ustaleniu terenu zamkniętego i granicach tego terenu.

Art. 4d ustawy PGiK

Projektowane przepisy regulują kwestię prowadzenia przez Ministra Obrony Narodowej, dalej: „MON”, rejestru terenów zamkniętych. Tereny zamknięte mogą być ustanawiane przez organy administracji publicznej, na podstawie odrębnych przepisów, ze względu na bezpieczeństwo i obronność kraju, bezpieczeństwo publiczne, ochronę porządku publicznego, ochronę zdrowia publicznego lub środowiska. Tereny zamknięte odgrywają istotną rolę w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wprowadzając szereg ograniczeń wynikających z występowania obiektów o znaczeniu strategicznym, obszarów o wysokim ryzyku, w których potencjalne zagrożenia związane są z bliskością terenów zamkniętych, np. obszarów wojskowych czy stref magazynowania materiałów niebezpiecznych. Tereny zamknięte mają również kluczowy wpływ na procesy inwestycyjne, w tym na realizację prac geodezyjnych. Przykładowo, wykonawcy prac fotogrametrycznych wykonujących naloty nad określonymi terenami zamkniętymi, muszą stosować przepisy o ochronie informacji niejawnych.

Pomimo strategicznego znaczenia terenów zamkniętych, dotychczas nie powstał jeden, centralny rejestr, w którym zgromadzone byłyby wszystkie tereny zamknięte dla obszaru kraju. Obecnie MON prowadzi irozwija System Informacji Przestrzennych Resortu Obrony Narodowej, dalej: „SIPRON”, w którym gromadzi informacje o terenach zamkniętych, ale ustanowionych wyłącznie przez MON i jednostki nadzorowane przez MON. Rozszerzenie tych informacji o tereny zamknięte ustanawiane przez inne resorty oraz utworzenie zestandaryzowanego rejestru publicznego:

- ułatwi koordynację działań z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej (zwłaszcza w obecnej sytuacji geopolitycznej oraz w sytuacjach potencjalnych zagrożeń),
- ułatwi realizację prac geodezyjnych wykonywanych w szczególności na zlecenie Głównego Geodety Kraju,
- usprawni procesy planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Prowadzenie przez MON rejestru publicznego dot. terenów zamkniętych w systemie teleinformatycznym SIPRON pozwoli na zebranie kompleksowych i jednolitych danych dla obszaru kraju dotyczących terenów zamkniętych przez jeden organ.

Art. 7 ust. 2 ustawy PGiK

Uchylenie przedmiotowej delegacji, a więc i rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie rodzajów materiałów geodezyjnych i kartograficznych, które podlegają ochronie zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 632 i 1222) ma charakter dostosowawczy do wprowadzanych w art. 4a–4c przepisów ustawy PGiK. Kwestie rodzajów materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, które podlegają ochronie zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych zostaną określone w akcie wykonawczym, który zostanie wydany na podstawie projektowanego upoważnienia zawartego w art. 4a ust. 2 ustawy PGiK.

Art. 10 ust. 1–1a ustawy PGiK

Przedmiotowa zmiana zakłada uchylenie:

- 1) Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie terenów zamkniętych niezbędnych dla obronności państwa (Dz. U. poz. 1368) – kwestie dotyczące ustanowienia przesłanek określających na jakich terenach mogą zostać ustanowione tereny zamknięte zostały określone w projektowanym przepisie art. 4a ust. 3 i 4 ustawy PGiK.
- 2) Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 22 maja 2003 r. w sprawie nadzoru nad pracami geodezyjnymi i kartograficznymi na terenach zamkniętych (Dz. U. poz. 939) – zgodnie z projektowanymi przepisami art. 4b ust. 8 ustawy PGiK dla terenu zamkniętego I kategorii podmiot, który ustalił ten teren będzie miał m.in. obowiązek prowadzić odpowiednie bazy danych i gromadzić materiały stanowiące podstawę wpisów do tych baz. Jednocześnie zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy PGiK na terenie zamkniętym I kategorii prace geodezyjne będą mogły być wykonywane tylko na zlecenie lub za zgodą podmiotu, który ustalił ten teren. Powyższe regulacje jednoznacznie wskazują, że nadzór nad wykonywaniem prac geodezyjnych na terenie zamkniętym I kategorii będzie należał do podmiotu, który ustalił ten teren.

Art. 10 ust. 1b i 1c ustawy PGiK

Przepis stanowi, że danym zawartym w bazach danych, mapach, materiałom stanowiącym podstawę wpisów do tych baz i zmian wprowadzanych na tych mapach, podmiot, który ustalił teren zamknięty I kategorii może nadać klauzule tajności, zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych. Mając na względzie powyższe zakłada się, że klauzule tajności mogą być nadawane wyłącznie informacjom znajdującym się na terenach zamkniętych I kategorii.

Art. 10 ust. 2, 4 i 6, art. 26 ust. 3 ustawy PGiK

Zawarte w przedmiotowych przepisach zmiany mają charakter dostosowawczy do wprowadzanych w art. 4a–4c ustawy PGiK przepisów w zakresie nowego podziału terenów zamkniętych i zasad ich ustalania.

Art. 10 ust. 3 ustawy PGiK

Projekt ustawy zobowiązuje organ Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, który otrzymał zgłoszenie prac geodezyjnych na obszarze znajdującym się w granicach terenu zamkniętego I kategorii, do udostępnienia wykonawcy prac geodezyjnych informacji o podmiocie, który wydał decyzję o ustaleniu terenu zamkniętego I kategorii i granicy tego terenu, niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania zgłoszenia prac lub jego uzupełnienia. Powyższa zmiana ma na celu uświadomienie wykonawcy prac, że planowane przez niego do realizacji prace geodezyjne będą wymagały uzyskania zgody podmiotu, który ustalił ten teren, zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy PGiK. Ponadto wykonywanie tych prac może również wymagać od wykonawcy prac geodezyjnych posiadania odpowiedniej zdolności do ochrony informacji niejawnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych. Istotne jest zatem aby wykonawca prac posiadał informację o planowanym wykonywaniu przez niego prac na terenie zamkniętym I kategorii.

Art. 12c ust. 1 pkt 1 ustawy PGiK

Zmiana ma charakter dostosowawczy do wprowadzanych w art. 4a ust. 1 pkt 1 ustawy PGiK przepisów ustanawiających nowy podział terenów zamkniętych na dwie kategorie.

Art. 13 ust. 3–4 ustawy PGiK

Przepis przewiduje wyłączenie z obowiązku uzyskania zgody podmiotu, który ustalił teren zamknięty I kategorii wykonawców prac geodezyjnych zleconych przez Głównego Geodetę Kraju, mających na celu aktualizację baz danych zobrazowań lotniczych i satelitarnych oraz ortofotomapy i numerycznego modelu terenu.

Art. 19 ust. 1 pkt 3 ustawy PGiK

Przedmiotowa zmiana zakłada uchylenie rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 stycznia 2015 r. w sprawie rodzajów prac geodezyjnych i kartograficznych mających znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa oraz sposobu współdziałania Głównego Geodety Kraju z Ministrem Obrony Narodowej (Dz. U. poz. 107) w związku z wprowadzanymi przepisami art. 4a–4c ustawy PGiK w zakresie nowego podziału terenów zamkniętych na kategorie.

Art. 28d ust. 1 i art. 28g ust. 2 pkt 2 ustawy PGiK

Zmiana ma charakter dostosowawczy do wprowadzanych w art. 4a ust. 1 pkt 1 ustawy PGiK przepisów ustanawiających nowy podział terenów zamkniętych na kategorie.

2. Zmiany z zakresu gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Celem projektowanych regulacji jest rozwiązanie problemu braku ustawowych przepisów w zakresie wymagań kwalifikacyjnych dla osób wykonujących gleboznawczą klasyfikację gruntów, zgłoszonego przez Najwyższą Izbę Kontroli (NIK) w ramach zaleceń z kontroli nr 28/2021/P/20/059/LBY, pn. „Wykonywanie gleboznawczej klasyfikacji gruntów na terenie województwa kujawsko-pomorskiego” oraz kontroli nr 164/2022/P/22/053/LBY, pn. „Wykonywanie gleboznawczej klasyfikacji gruntów”. Jednym z zaleceń kontrolnych NIK było pilne podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia zmian legislacyjnych w ustawie PGiK, określających niezbędne kwalifikacje osób uprawnionych do przeprowadzania czynności klasyfikacyjnych w ramach gleboznawczej klasyfikacji gruntów, które będą zapewniały odpowiedni poziom merytoryczny opinii wydawanych przez klasyfikatorów.

Obecnie przepisy ustawy PGiK regulują zagadnienia wykonywania gleboznawczej klasyfikacji gruntów w sposób lakoniczny. Poza wskazaniem organu właściwego do jej prowadzenia, przepisy upoważniają do uregulowania pozostałych kwestii w akcie niższego rzędu tj. rozporządzenia. Brak jest jednak przepisów rangi ustawowej regulujących zasady wykonywania prac klasyfikacyjnych, praw i obowiązków wykonawców tych prac, obowiązków właścicieli nieruchomości objętych klasyfikacją, obowiązków i uprawnień organów prowadzących gleboznawczą klasyfikację gruntów oraz kwalifikacji osób wykonujących te prace.

Wprowadzenie ustawowych wymagań kwalifikacyjnych dla osób wykonujących gleboznawczą klasyfikację gruntów ma przyczynić się do poprawy jakości i poprawności czynności terenowych oraz opracowań klasyfikacyjnych. Zapewnienie prawidłowego wykonywania gleboznawczej klasyfikacji gruntów jest zatem niezbędne dla właściwej ochrony gruntów rolnych i leśnych przed nieuzasadnionym zainwestowaniem, a tym samym przed niekontrolowaną urbanizacją. Od rzetelności czynności określenia klas bonitacyjnych gruntów zależy m.in. dopuszczalność wyłączenia gruntu z produkcji rolnej i leśnej, właściwe ustalenie należności z tytułu podatku rolnego i leśnego, właściwe ustalenie należności i opłaty rocznej z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej i leśnej.

Określenie wymagań dla osób, którym starosta zleca wykonanie operatu klasyfikacyjnego w ramach postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Art. 26c ust. 1 pkt 1, art. 26d ustawy PGiK

Zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów, czynności klasyfikacyjne w ramach postępowania administracyjnego, którego celem jest ustalenie klas bonitacyjnych gruntu wykonuje osoba upoważniona przez organ prowadzący to postępowanie. To starosta jako organ prowadzący i odpowiedzialny za przeprowadzenie gleboznawczej klasyfikacji gruntów, decyduje komu powierzy wykonanie czynności klasyfikacyjnych w terenie, których wynikiem jest opracowanie projektu ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Niewątpliwie upoważniony klasyfikator powinien dawać gwarancję prawidłowego i rzetelnego wykonania tych czynności, gdyż ich rezultat stanowi podstawę merytorycznego rozstrzygnięcia decyzji administracyjnej wydanej przez organ. Żadne jednak przepisy prawa nie określają obecnie jakimi kompetencjami powinna legitymować się taka osoba, tak więc wyłącznie od danego starosty zależy kogo upoważni do wykonania ww. czynności.

Przywołane na wstępie kontrole Najwyższej Izby Kontroli ujawniły, że w skali kraju nie występuje jedna, spójna praktyka wyłaniania klasyfikatorów na potrzeby prowadzonych postępowań administracyjnych. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że wszystkie organy administracji publicznej orzekające w sprawach indywidualnych posiadają samodzielność orzeczniczą w ramach przyznanej przepisami prawa właściwości. Starosta jest zatem obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy, co oznacza, że samodzielnie podejmuje działania prowadzące do załatwienia sprawy. Klasyfikator pełni rolę biegłego w postępowaniu administracyjnym prowadzonym przez organ, a sporządzony przez klasyfikatora projekt ustalenia klasyfikacji stanowi opinię biegłego w rozumieniu art. 84 § 1 ustawy z dnia 16 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) dalej: „Kpa”. Taką rolę klasyfikatora w postępowaniu potwierdza utrwalone orzecznictwo sądowe (vide wyrok WSA w Warszawie z dnia 8 listopada 2021 r. sygn. akt I SA/Wa 1506/21, wyrok WSA w Warszawie z dnia 6 lutego 2018 r. sygn. akt IV SA/Wa 2685/17, wyrok WSA w Krakowie z dnia 20 czerwca 2017 r. sygn. akt III SA/Kr 483/17). Biegłym może być natomiast każda osoba dysponująca wiadomościami specjalnymi, a przepisy prawa nie precyzują sposobu wyboru biegłego w określonych postępowaniach administracyjnych. Powyższe wchodzi w zakres wyłącznej kompetencji organu odpowiedzialnego za przeprowadzenie danego postępowania administracyjnego, natomiast kwestie proceduralne związane z udziałem biegłego w takim postępowaniu, tj. przesłuchanie, wyłączenie itd., regulują przepisy Kpa.

Zawarte w projekcie ustawy regulacje mają na celu ochronę gruntów rolnych i leśnych, która wyraża się ochroną najlepszych klas gruntów rolnych przed zabudowaniem oraz ochroną rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Ochrona gruntów rolnych i leśnych jest podyktowana troską o glebę jako dobro naturalne, które zalicza się do nieodnawialnych zasobów przyrody, a którego zachowanie dla przyszłych pokoleń i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych (co znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie administracyjno-sądowym np. w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 kwietnia 2014 r., sygn. akt II OSK 2898/12). Jest to szczególnie ważne w kontekście zmniejszającej się ciągle powierzchni gruntów rolnych najwyższej jakości, na których może być prowadzona efektywna produkcja rolnicza przy użyciu najmniejszych nakładów.

Zarówno przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli kontrola planowa P/20/059 pod nazwą „Wykonywanie gleboznawczej klasyfikacji gruntów na terenie województwa kujawsko-pomorskiego” jak i kontrola nr 164/2022/P/22/053/LBY, pod nazwą „Wykonywanie gleboznawczej klasyfikacji gruntów” ujawniły nieprawidłowości w działalności skontrolowanych starostów polegające na niezapewnieniu prawidłowego wykonywania gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Najwyższa Izba Kontroli sprawdziła, czy starostowie odpowiedzialni za prowadzenie gleboznawczej klasyfikacji gruntów w powiatach – mimo nieokreślenia przez ustawodawcę wymagań kwalifikacyjnych dla klasyfikatorów gleb – zapewnili

prawidłowy poziom merytoryczny tej klasyfikacji. Badania przeprowadzono w terenie z udziałem powołanych przez Izbę biegłych i specjalistów. Ich celem było sprawdzenie prawidłowości i rzetelności danych ujętych w wybranych projektach ustalenia klasyfikacji sporządzonych przez klasyfikatorów, w tym zwłaszcza zweryfikowanie zgodności ze stanem faktycznym: typów, rodzajów i gatunków gleb, rodzajów użytków gruntowych oraz klas bonitacyjnych wykazanych w tych projektach.

W efekcie jako jedną z przyczyn nieprawidłowości wskazano brak regulacji ustawowych określających kryteria wyboru oraz wymagania kwalifikacyjne osób zajmujących się wykonywaniem czynności klasyfikacyjnych w ramach gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Powyższe powoduje wysokie ryzyko, że przeprowadzenie czynności klasyfikacyjnych w terenie oraz ustalenie rodzajów użytków gruntowych, typów, rodzajów i gatunków gleb oraz ich klas bonitacyjnych może być nieprawidłowe. Brak wspomnianych regulacji powoduje zatem, że ochrona gruntów rolnych doznaje uszczerbku i nie może być w pełni realizowana jednolicie w skali kraju. Obowiązujące, szcątkowe rozwiązanie prawne wskazujące jedynie na obligatoryjny udział bliżej nieokreślonego biegłego – klasyfikatora w postępowaniu w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów okazało się nieskuteczne dla należytego zabezpieczenia interesu publicznego.

Projekt zmian zakłada, że klasyfikatorem gruntów, upoważnionym przez starostę do sporządzenia operatu klasyfikacyjnego w ramach postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów, będzie mogła być osoba, która uzyska świadectwo stwierdzające posiadanie kwalifikacji w zawodzie klasyfikatora gruntów wydane przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

W ocenie projektodawcy proponowany środek rozwiązania opisywanego powyżej problemu jest odpowiedni. Możliwość uzyskania świadectwa stwierdzającego posiadanie kwalifikacji w zawodzie klasyfikatora gruntów uzależnione będzie od spełnienia przez osobę zainteresowaną określonych wymogów w zakresie wykształcenia i doświadczenia co niewątpliwie przyczyni się do poprawy jakości prac i opracowań wykonywanych w ramach postępowań administracyjnych. O stwierdzenie posiadania kwalifikacji w zawodzie klasyfikatora gruntów będzie mogła ubiegać się osoba, która posiada odpowiednie wykształcenie (podyplomowe studia w zakresie gleboznawstwa, gleboznawczej klasyfikacji gruntów i kartografii gleb lub kurs z zakresu gleboznawczej klasyfikacji gruntów) oraz wykonywała wcześniej projekty ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów, które stanowiły podstawę wydania ostatecznej decyzji w przedmiocie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (co najmniej 5 projektów ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów w ciągu ostatnich 2 lat).

Mając na względzie, że ocena zgodności wykonywania prac klasyfikacyjnych z przepisami ustawy (w tym możliwość przeprowadzenia kontroli terenowej i wykonania odkrywek glebowych) dokonywana będzie przez starostę w postępowaniu administracyjnym w sprawie ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów, nie wprowadzano przepisów, które umożliwiłyby dodatkowo wojewódzkim inspektorom nadzoru geodezyjnego i kartograficznego kompetencji sprawdzających w tym zakresie. W przepisach prawa obowiązuje zasada jednotorowości proceduralnej, które wyklucza, aby w jakimkolwiek innym (nieinstancyjnym) postępowaniu, w tym sprawdzającym, podmiot sprawdzał ponownie lub kolejno merytorycznie dowody, w szczególności zgodność wykonania prac klasyfikacyjnych (przez upoważnionego w tym postępowaniu przez starostę klasyfikatora) z przepisami ustawy PGiK, które co do zasady badane są w postępowaniu administracyjnym kończącym się wydaniem decyzji administracyjnej. Zgodność wykonywania prac klasyfikacyjnych z przepisami ustawy dokonywana jest w postępowaniu administracyjnym przez organ I instancji - starostę, a później ewentualnie w postępowaniu odwoławczym przez organ II instancji - wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego.

Opracowania wykonywane przez klasyfikatora w wyniku przeprowadzenia czynności klasyfikacyjnych w terenie mają charakter opinii/ekspertyzy biegłego. Projektowane przepisy nie przewidują odejścia od takiego rozumienia roli klasyfikatora gruntów. W dalszym ciągu ustalenie klasy bonitacyjnej odbywać

będzie się bowiem w wyniku postępowania administracyjnego poprzedzającego wydanie decyzji przez właściwy organ. Organ prowadzący postępowanie w jednostkowej sprawie w dalszym ciągu posiadał będzie swobodę w ocenie materiału dowodowego i jednocześnie będzie zobowiązany do rzetelnego i kompleksowego jego rozpatrzenia. W dalszym ciągu, to do organu prowadzącego dane postępowanie należał będzie wybór klasyfikatora, który upoważniony zostanie do przeprowadzenia czynności klasyfikacyjnych, przy czym wybór ten padnie wyłącznie na jedną z osób posiadających świadectwo stwierdzające posiadanie kwalifikacji w zawodzie klasyfikatora gruntów.

Zgodnie z szacunkami Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi obecnie jest około 2 000 osób, które dotychczas wykonywały (lub wykonują) czynności klasyfikacyjne i potencjalnie osoby te mogą być zainteresowane uzyskaniem świadectwa stwierdzającego posiadanie kwalifikacji w zawodzie klasyfikatora gruntów. Jednocześnie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi szacuje, że zainteresowanie uzyskaniem takich uprawnień przez osoby, które dotychczas nie wykonywały czynności klasyfikacyjnych będzie kształtowało się na poziomie około 50 osób rocznie.

Określenie ustawowych zasad przeprowadzania gleboznawczej klasyfikacji gruntów oraz jej kontroli

Art. 2 pkt 1a ustawy PGiK

W związku z wprowadzaniem w projekcie ustawy określeniem zasad przeprowadzania gleboznawczej klasyfikacji gruntów, w tym prac klasyfikacyjnych, konieczne jest zdefiniowanie czym są prace klasyfikacyjne. Zgodnie z wprowadzaną definicją przez prace klasyfikacyjne rozumiane będzie przeprowadzanie analiz materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym opisów odkrywek glebowych, map klasyfikacyjnych oraz map glebowo-rolniczych, projektowanie i przeprowadzenie czynności klasyfikacyjnych w terenie, w tym dokonywanie odkrywek glebowych oraz sporządzanie operatu klasyfikacyjnego.

Art. 2 pkt 10 ustawy PGiK

Projektowana regulacja ma na celu zmianę definicji państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w związku z wprowadzaną w art. 26c ust. 4 ustawy PGiK zasadą przyjmowania operatów klasyfikacyjnych do tego zasobu. Zgodnie z nową definicją – wyniki prac klasyfikacyjnych lub dokumenty utworzone w wyniku tych prac będą stanowiły część państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Art. 2 pkt 12 ustawy PGiK

Zmiana ma na celu doprecyzowanie definicji gleboznawczej klasyfikacji gruntów poprzez wskazanie, że to grunty (a nie gleby) dzielone są na klasy bonitacyjne ze względu na jakość produkcyjną gleb, ustaloną na podstawie cech genetycznych gleb.

Art. 20 ust. 3, art. 26a ustawy PGiK

Celem projektowanego przepisu jest ograniczenie przeprowadzenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów jedynie do obszarów użytkowanych rolniczo. Przepisy obecnego ust. 3 zostały z modyfikacją przeniesione do projektowanego przepisu art. 26a ustawy PGiK.

Projektowane przepisy dodatkowo wyłączają z obowiązku przeprowadzenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów na gruntach rolnych, dla których została wydana decyzja zezwalająca na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, o której mowa w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82).

Art. 20 ust. 3b ustawy PGiK

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami art. 20 ust. 3–3b ustawy PGiK grunty rolne i leśne obejmuje się gleboznawczą klasyfikacją gruntów, przeprowadzaną w sposób jednolity dla całego kraju, na podstawie

urzędowej tabeli klas gruntów. Gleboznawczej klasyfikacji gruntów nie przeprowadza się jedynie na gruntach leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, z wyjątkiem gruntów leśnych o powierzchni do 10 ha znajdujących się w enklawach i półenklawach wśród gruntów o innej formie własności. Obowiązek ten występuje jednak w odniesieniu do gruntów leśnych o innym niż powyższy charakterze lub formie władania. Jednocześnie ewidencję gruntów i budynków, w części dotyczącej lasów, prowadzi się z uwzględnieniem przepisów o lasach, co oznacza, że uwzględnia się w niej ustalenia uproszczonych planów urządzania lasu, dalej: „UPUL”, decyzji starosty wydanych na podstawie inwentaryzacji stanu lasów oraz inwentaryzacji stanu lasów określonych przez nadleśniczego – dotyczących granic i powierzchni lasu.

Powyższa dokumentacja nie zawiera jednak danych dotyczących wyników gleboznawczej klasyfikacji gruntów niezbędnych do ujawnienia zmiany użytku gruntowego w ewidencji gruntów i budynków. Obecnie obowiązujące przepisy prawa nie określają również w sposób jednoznaczny na kim ciąży obowiązek zlecenia przeprowadzenia gleboznawczej klasyfikacji tego typu gruntów ani skutków niewykonania tego obowiązku. Powyższe wątpliwości powodują problemy z zapewnieniem aktualności ewidencji gruntów i budynków w zakresie użytków gruntowych stanowiących lasy – bez przeprowadzenia gleboznawczej klasyfikacji tych gruntów co do zasady nie jest możliwe bowiem ich ujawnienie w ewidencji gruntów i budynków.

W projekcie ustawy znosi się obowiązek przeprowadzenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów dla wszystkich gruntów leśnych – na wzór obecnej regulacji dotyczącej gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Przedmiotowa zmiana pozwoli na ujawnienie w prowadzonej ewidencji gruntów i budynków użytków gruntowych Ls – lasy, na podstawie m.in. ustaleń UPUL, bez konieczności przeprowadzania gleboznawczej klasyfikacji tych gruntów w ramach osobnego postępowania administracyjnego.

Art. 23 ust. 3 pkt 1 lit. g ustawy PGiK

Przepis ma na celu dostosowanie nomenklatury stosowanej w przedmiotowym przepisie do przepisów art. 26c ust. 1 pkt 4 ustawy PGiK, dotyczących sporządzanej przez starostę decyzji o ustaleniu gleboznawczej klasyfikacji gruntów.

Art. 26 ust. 1 i art. 26f ustawy PGiK

Projektowany przepis ma na celu uchylenie rozporządzenia z dnia 12 września 2012 r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów, gdyż część regulacji tego rozporządzenia będzie przeniesiona z modyfikacją do przepisów art. 26a–26f ustawy PGiK, część natomiast zostanie uregulowana w rozporządzeniu, które zostanie wydane na podstawie projektowanego przepisu art. 26f ustawy PGiK.

W nowym rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 26f ustawy PGiK zostanie ponadto określony sposób dokumentowania wyników prac klasyfikacyjnych, w tym wzory dokumentów i skład operatu klasyfikacyjnego, które to kwestie obecnie nie są uregulowane, co utrudnia przeprowadzanie w sposób jednolity dla całego kraju kontroli tych opracowań.

Art. 26b ustawy PGiK

W projektowanych przepisach kompleksowo uregulowano kwestie dotyczące przeprowadzenia postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów, w tym zamieszczono przepisy dotyczące ponoszenia kosztów tego postępowania w szczególności na wniosek – przez stronę, która o to wnioskowała. Wskazane również zostało, że w uzasadnionych przypadkach starosta będzie mógł zażądać od strony złożenia zaliczki w określonej wysokości na pokrycie kosztów postępowania w zakresie ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów, na podstawie art. 262 § 2 Kpa.

Art. 12 ust. 1 pkt 4 lit. l i 26c ust. 1–9 ustawy PGiK

Projektowane zmiany przewidują, że sporządzenie operatu klasyfikacyjnego w tym wykonanie niezbędnych prac geodezyjnych zostanie wykonane przez osobę posiadającą odpowiednie uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii – klasyfikatora gruntów. Prace geodezyjne realizowane w ramach postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów nie będą podlegały obowiązkowi zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 lit. 1 ustawy PGiK, a podstawą przyjęcia do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego operatu klasyfikacyjnego będzie protokół odbioru prac klasyfikacyjnych wykonanych w ramach gleboznawczej klasyfikacji gruntów.

Projekt zakłada ponadto rezygnację z wyłożenia przez starostę operatu klasyfikacyjnego i zawiadamiania stron o możliwości zgłaszania zastrzeżeń do projektu ustalenia klasyfikacji – ze względu na ekonomikę oraz uproszczenie postępowania w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Powyższe uprawnienia stron oraz obowiązek zapewnienia przez starostę udziału stron w prowadzonym postępowaniu administracyjnym realizowane są już przez art. 10 Kpa.

W ramach ustalonej procedury wykonywania gleboznawczej klasyfikacji gruntów zmienione zostały, w stosunku do obowiązujących aktualnie mechanizmów – sposoby zawiadamiania podmiotów o wszczęciu postępowania dotyczącego przeprowadzenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Ze względu na zbiorowy charakter postępowania zastosowana została regulacja obowiązująca w art. 49 Kpa, polegająca na wprowadzeniu zasady, że przy liczbie stron przekraczającej 10 zawiadomienie stron dokonuje się w formie obwieszczenia.

W przypadku, gdy liczba stron nie będzie przekraczała 10, zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów, analogicznie do przepisów obowiązujących w rozporządzeniu z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2024 r. poz. 219 i 1954) w zakresie zawiadamiania o czynnościach ustalenia przebiegu granic działek ewidencyjnych, będą doręczane stronom za zwrotnym poświadczeniem odbioru albo za pokwitowaniem, nie później niż 7 dni przed wyznaczonym terminem rozpoczęcia czynności klasyfikacyjnych w terenie. W sprawach o ustalenie gleboznawczej klasyfikacji gruntów, korespondencję doręczać się będzie na adres wskazany w ewidencji gruntów i budynków.

W przypadku gdy strony nie będą znane lub nie będą znane ich adresy w ewidencji gruntów i budynków, zawiadomienie zamieszczane będzie na stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń starostwa powiatowego, przez okres co najmniej 7 dni, z tym, że ostatni dzień tego okresu powinien nastąpić nie później niż 8 dni przed wyznaczonym terminem rozpoczęcia czynności klasyfikacyjnych w terenie.

Art. 26e ustawy PGiK

Projektowane przepisy określają uprawnienia osób wykonujących czynności w ramach prac klasyfikacyjnych w celu umożliwienia im swobodnego wykonywania powierzonych im zadań. Określone zostało w przepisach prawo do wstępu na grunt i dokonywania niezbędnych czynności związanych z wykonywanymi pracami klasyfikacyjnymi, analogicznie do praw osób wykonujących prace geodezyjne i kartograficzne. Klasyfikator gruntów będzie mógł również poświadczać za zgodność z oryginałem sporządzane przez siebie kopie protokołów, map i innych dokumentów, które podlegać będą przekazaniu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Mając na względzie projektowane brzmienie przepisu art. 7b ust. 1 pkt 1 w lit. c i 26c ust. 1 ustawy PGiK, oraz definicję prac klasyfikacyjnych zawartą w art. 2 pkt 1a ustawy PGiK – zakłada się, że również starosta i wojewódzki inspektor nadzoru geodezyjnego i kartograficznego (lub upoważniona przez te organy osoba posiadająca uprawnienia zawodowe w zakresie gleboznawczej klasyfikacji gruntów) będą mieli prawo na podstawie art. 26e wstępu na grunt i dokonywania niezbędnych czynności związanych z wykonywanymi

pracami klasyfikacyjnymi, w tym dokonywania odkrywek glebowych, w celu oceny/kontroli zgodności sporządzonego przez klasyfikatora gruntów operatu klasyfikacyjnego z obowiązującymi przepisami prawa.

Art. 40a ust. 2 pkt 3a ustawy PGiK

Projektowany przepis ma na celu rozszerzenie możliwości nieodpłatnego udostępnienia materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w przypadku wykonywania z urzędu prac klasyfikacyjnych przez klasyfikatora gruntów w ramach postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów wszczętego z urzędu, po podpisaniu umowy w sprawie udzielenia zamówienia publicznego obejmującego takie prace. Wprowadzenie możliwości nieodpłatnego pozyskania materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego klasyfikatorowi gruntów w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego ma na celu wyeliminowanie sytuacji, w której za materiały, niezbędne do realizacji jednego zadania ustawowego starosty (gleboznawczej klasyfikacji gruntów), dokonywałoby się opłaty temu samemu organowi, realizując inne zadanie tego organu (prowadzenie państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego).

3. Zmiany regulacji dotyczących sytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu na naradach koordynacyjnych

Przedmiotowe zmiany zwiększają poziom cyfryzacji procesu inwestycyjnego poprzez wprowadzenie obowiązku przeprowadzania narad koordynacyjnych w sposób elektroniczny. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy PGiK narady koordynacyjne mogą odbywać się obecnie w sposób tradycyjny lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Część powiatów, które nie wykorzystują narzędzi informatycznych do prowadzenia narad koordynacyjnych, wskazuje na brak przepisów prawa, które by ich do tego obligowały.

Art. 28b ust. 1, 3a–7, 9–11 ustawy PGiK

Proponuje się wprowadzenie pełnej cyfryzacji przeprowadzania narad koordynacyjnych oraz dostosowanie obowiązujących przepisów do nowej, obligatoryjnej formy przeprowadzania narad. Zgodnie z projektowanymi przepisami wniosek o skoordynowanie usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu składany będzie obligatoryjnie w formie dokumentu elektronicznego a narada koordynacyjna przeprowadzana zawsze za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Starosta będzie miał obowiązek, po otrzymaniu od inwestora lub projektanta wniosku o skoordynowanie usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu zawiadomić odpowiednie podmioty o rozpoczęciu narady koordynacyjnej i wyznaczyć termin na zgłoszenie zastrzeżeń do proponowanego usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu przez uczestników narady.

Do wniosku o skoordynowanie usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu, tak jak dzieje się to obecnie, wnioskodawca będzie miał obowiązek dołączyć plan sytuacyjny sporządzony na kopii aktualnej mapy zasadniczej lub kopii aktualnej mapy do celów projektowych, zawierający propozycję usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu. Projektowane regulacje wprowadzają ponadto obowiązek dołączania do planu sytuacyjnego, w obowiązującym układzie współrzędnych geodezyjnych, propozycję usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu w postaci wektorowych danych przestrzennych w formacie uzgodnionym ze starostą albo wykaz współrzędnych punktów projektowanej sieci uzbrojenia terenu w postaci pliku tekstowego, co ma na celu usprawnienie aktualizacji bazy danych geodezyjnej sieci uzbrojenia terenu, zgodnie z § 12 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 lipca 2021 r. w sprawie geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (Dz. U. z 2021 r. poz. 1374). Dodatkowo wprowadzono zasadę, że plan sytuacyjny stanowi integralną część protokołu z narady koordynacyjnej.

Wprowadzono ponadto regulację umożliwiającą staroście wezwanie wnioskodawcy do usunięcia braków formalnych, jeżeli wnioski o skoordynowanie usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu takowe zawiera, wyznaczając mu termin nie krótszy niż 7 dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Art. 28b ust. 2 ustawy PGiK

W projekcie ustawy wprowadzony został obowiązek koordynacji usytuowania przyłączy podziemnych poza granicami działki budowlanej. Dzięki modyfikacji przepisów, w zasobach geodezyjnych znajdują się informacje o projektowanych obiektach podziemnych zlokalizowanych przede wszystkim w pasach drogowych, co pozwoli na zwiększenie bezpieczeństwa ich budowy. Pozwoli to wyeliminować zbędne koszty związane z wystąpieniem możliwych kolizji usytuowania i uszkodzeń obiektów podziemnych w terenie przy wykonywaniu robót budowlanych. Przedmiotowy przepis nie uwzględnia przyłączy podziemnych sytuowanych w granicach działki budowlanej, które zgodnie z art. 28b ust. 2 pkt 2 ustawy PGiK są zwolnione z obowiązku przeprowadzenia narady koordynacyjnej.

Art. 28ba i art. 28baa ustawy PGiK

Projektowane regulacje przewidują, że uczestnicy narady koordynacyjnej będą mieli prawo zgłosić zastrzeżenia do usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu, w wyznaczonym terminie przez starostę, który będzie wyznaczany na piąty dzień roboczy od dnia dokonania zawiadomienia podmiotów o naradzie koordynacyjnej. W obowiązującym stanie prawnym uczestnicy narady koordynacyjnej zgłaszają uwagi na samej naradzie koordynacyjnej, której termin starosta wyznacza na dzień przypadający nie później niż po upływie 14 dni od dnia otrzymania od wnioskodawcy planu sytuacyjnego. Brak zgłoszenia zastrzeżeń w przedmiotowym terminie, tak jak i obecnie, będzie oznaczał akceptację przedłożonego usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu. W przypadku gdy uczestnicy narady koordynacyjnej nie wniosą zastrzeżeń do usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu, naradę koordynacyjną będzie uznawać się za zakończoną i wydawany będzie protokół z narady koordynacyjnej, o którym mowa w art. 28b ust. 9 ustawy PGiK.

W przypadku gdy uczestnicy narady koordynacyjnej wniosą zastrzeżenia, wnioskodawca w ciągu 5 dni roboczych od dnia ich otrzymania od starosty, będzie miał obowiązek przedstawić propozycję usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu na planie sytuacyjnym uwzględniającą zgłoszone zastrzeżenia albo, w przypadku braku uwzględnienia zgłoszonych zastrzeżeń, zawniioskować o zakończenie narady koordynacyjnej. W obowiązującym stanie prawnym zastrzeżenia były zgłaszane i rozpatrywane na samej naradzie koordynacyjnej i gdy doszło do uzgodnienia przez uczestników narady zmian w usytuowaniu projektowanej sieci uzbrojenia – ustalenia z narady koordynacyjnej były, w ciągu 7 dni od tej narady, przesyłane przez starostę do uczestników narady (również tych, którzy nie uczestniczyli w naradzie). Projektowane zmiany pozwolą wnioskodawcy na dokładniejsze zapoznanie się i przeanalizowanie zgłoszonych zastrzeżeń oraz w przypadku ich uwzględnienia, na zaktualizowanie planu sytuacyjnego zawierającego poprawioną propozycję usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu.

Po otrzymaniu od starosty poprawionego planu sytuacyjnego, uczestnicy narady koordynacyjnej będą mogli wnieść zastrzeżenia do tej propozycji, w terminie wyznaczonym przez starostę na czwarty dzień roboczy od dnia jej przekazania uczestnikom narady. Wnioskodawca będzie miał 60 dni na zawniioskowanie o zakończenie narady koordynacyjnej i sporządzenie protokołu z narady koordynacyjnej (w przypadku braku uwzględnienia zastrzeżeń do usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu) lub o dodatkową naradę koordynacyjną, za którą nie będzie pobierać się opłaty. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wnioskodawca nie ma obecnie terminu granicznego na wystąpienie do starosty z wnioskiem o przeprowadzenie dodatkowej narady koordynacyjnej, może zatem złożyć taki wniosek zarówno po kilku dniach jak i po kilku latach od terminu przeprowadzenia narady koordynacyjnej. Ograniczenie terminu na

przeprowadzenie narady koordynacyjnej do 60 dni ma zatem na celu z jednej strony zapewnienie, że dodatkowa narada koordynacyjna będzie dotyczyła tej samej inwestycji, która była przedmiotem wcześniejszej narady koordynacyjnej, a z drugiej strony danie wnioskodawcy niezbędnego czasu na ewentualną poprawę propozycji usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu, w przypadku, gdyby zmiany wymagały większej analizy bądź uzyskania dodatkowych informacji czy opinii.

Uzależnienie terminu podjęcia działań przez organ od dokonania przez wnioskodawcę opłaty za ich przeprowadzenie wynika z regulacji art. 40b ust. 1 pkt 6 i art. 40d ust. 3 ustawy PGiK, które stanowią, że opłatę za dokonanie uzgodnienia usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu pobiera się przed wykonaniem tych czynności, a więc przed przystąpieniem do przeprowadzenia narady koordynacyjnej.

Art. 28bb ustawy PGiK

Proponowane zmiany mają na celu dostosowanie obowiązującej regulacji do projektowanych zmian zawartych w art. 28ba ustawy PGiK. Ponadto proponuje się uchylenie ust. 3, który budzi obecnie wątpliwości w związku z jego sprzecznością z przepisem ust. 4, stanowiącym, że do doręczania zawiadomień w sposób inny niż za pomocą środków komunikacji elektronicznej (jeżeli została wrażona na to zgoda) stosuje się odpowiednio przepisy działu I rozdziału 8 Kpa.

Art. 28c ustawy PGiK

Proponuje się wprowadzenie obowiązku udostępnienia wnioskodawcy i uczestnikom narady koordynacyjnej protokołu z narady koordynacyjnej wraz z planem sytuacyjnym w formie dokumentu elektronicznego w następnym dniu roboczym po dniu jej zakończenia. Plan sytuacyjny będzie opatrywany adnotacją świadczącą o tym, że był przedmiotem narady koordynacyjnej, informacją o terminie rozpoczęcia i zakończenia narady koordynacyjnej oraz znakiem sprawy nadanym przez organ. Na prośbę wnioskodawcy, starosta będzie wydawał protokół z narady koordynacyjnej wraz z planem sytuacyjnym, w postaci papierowej, w terminie 3 dni od dnia złożenia żądania w tej sprawie.

Ponadto projekt ustawy zakłada, że protokół z narady koordynacyjnej wraz z planem sytuacyjnym będzie dołączany do wniosku o pozwolenie na budowę albo zgłoszenia budowy sieci uzbrojenia terenu lub przyłączy, o których mowa w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418), mając na względzie, że zgodnie z regulacjami zawartymi w art. 30 ust. 2a pkt 3 i art. 33 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy do zgłoszenia budowy i wniosku o pozwolenie na budowę należy dołączać pozwolenia, uzgodnienia i opinie, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw. Modyfikacja przepisów pozwoli na zminimalizowanie ryzyka wystąpienia kolizji usytuowania i uszkodzeń obiektów podziemnych w terenie przy wykonywaniu robót budowlanych, a co za tym idzie zwiększenie bezpieczeństwa realizacji tych inwestycji.

4. Inne zmiany zawarte w projekcie ustawy

Zmiana definicji zawartych w ustawie

Art. 2 pkt 8 i 10, art. 24 ust. 1–4, art. 40b ust. 1 pkt 2 i ust. 2, załącznik do ustawy ust. 19a ustawy PGiK

Zmiana definicji „ewidencji gruntów i budynków”, „państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego” oraz rezygnacja z pojęcia „operatu ewidencyjnego” mają na celu uspoźnienie i uporządkowanie pojęć stosowanych w ustawie, a także precyzyjne określenie zbioru dokumentów uzasadniających wpisy do baz danych, jako elementu państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Pojęcie operatu ewidencyjnego funkcjonowało w pierwotnym tekście ustawy z 1989 r. i było użyte w słownikowym rozumieniu tego pojęcia, czyli jako pisemne opracowanie. Przepis art. 24 ust. 1 w pierwotnym brzmieniu stanowił, iż informacje o gruntach, budynkach i lokalach zawiera operat ewidencyjny, który

składa się z map, rejestrów i dokumentów uzasadniających wpisy do tych rejestrów. W obecnej dobie rozwiązań teleinformatycznych i cyfrowego prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym ewidencji gruntów i budynków, posługiwanie się archaicznym pojęciem „operatu ewidencyjnego” nie znajduje racjonalnego uzasadnienia.

Dodatkowo proponowana zmiana definicji państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz brzmienia art. 24 ustawy PGiK ma na celu doprecyzowanie i rozwianie pojawiających się wątpliwości, co do statusu „zbioru dokumentów uzasadniających wpisy do baz danych”, w szczególności bazy danych ewidencji gruntów i budynków. Zgodnie z zakładaną zmianą zbiór dokumentów uzasadniających wpisy do baz danych ma być częścią państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Cyfryzacja dziennika praktyk zawodowych

Art. art. 5a ust. 1 pkt 6, art. 41 ust. 2 i ust. 3a pkt 1, art. 44b ust. 5–8 ustawy PGiK

Projektowane regulacje przewidują, że osoba zainteresowana zdobywaniem praktyki zawodowej w dziedzinie geodezji i kartografii będzie pozyskiwała wzór dziennika praktyki zawodowej (do samodzielnego wydruku i uzupełniania) bezpośrednio z załącznika do rozporządzenia wydawanego na podstawie art. 45h ustawy PGiK. Zaproponowane rozwiązanie wynika z potrzeb zgłaszanych przez osoby ubiegające się o nadanie uprawnień zawodowych, które chciałyby wypełniać dosyć obszerny dokument komputerowo a nie odręcznie. Proponowana zmiana w dużym stopniu wpłynie również na usprawnienie procesu pozyskania dzienników praktyki zawodowej przez osoby zainteresowane uzyskaniem uprawnień zawodowych, który odbywać się będzie automatycznie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dziennik praktyki zawodowej za opłatą wydaje, na wniosek osoby zainteresowanej, Główny Geodeta Kraju, który również prowadzi rejestr wydanych dzienników praktyki zawodowej.

Zapewnienie odpowiedniego nadzoru Głównego Geodety Kraju na szczeblu wojewódzkim i powiatowym

Art. 6a ust. 2b, w art. 7a ust. 1 pkt 20–21, art. 7b ust. 1 pkt 7, art. 7c ust. 1 pkt 7, art. 7d pkt 8 ustawy PGiK

Projektowane regulacje zakładają dodanie przepisów, które stanowią, by Główny Geodeta Kraju wyrażał opinię o kandydacie na geodetę województwa oraz (po uzyskaniu opinii wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego) opinię o kandydacie na geodetę powiatowego, celem zwiększenia odpowiedniego nadzoru Głównego Geodety Kraju nad realizacją polityki państwa w zakresie geodezji i kartografii.

Główny Geodeta Kraju oprócz kwestii spełnienia wymogów formalnych wynikających z rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie określenia wymagań, jakim powinni odpowiadać wojewódzcy inspektorzy nadzoru geodezyjnego i kartograficznego, geodeci województw, geodeci powiatowi i geodeci gminni z dnia 9 listopada 2004 r. (Dz.U. z 2004 r., poz. 2498) będzie mógł dokonać np. sprawdzenia czy wobec danego kandydata nie były prowadzone postępowania dyscyplinarne. Wyłonienie najlepszego kandydata zapewni prawidłową realizację ustawowych zadań odpowiednio marszałków i starostów, realizowanych przy pomocy geodetów województw oraz geodetów powiatowych.

Zapewnienie, na poziomie ustawowym, podstaw prawnych do pełnienia obowiązków Głównego Geodety Kraju w przypadku odwołania piastuna tego organu

Art. 6b ust. 2a ustawy PGiK

Projekt ustawy zakłada wprowadzenie w art. 6b ustawy PGiK przepisów zapewniających ciągłość pełnienia obowiązków Głównego Geodety Kraju przez jednego z jego zastępców lub pracownika zajmującego kierownicze stanowisko w Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii, wskazanego przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa. Przepisy ustawy PGiK nie regulują obecnie kwestii dotyczącej pełnienia obowiązków Głównego Geodety Kraju w przypadku jego odwołania.

Zmiana zasad wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych

Art. 7 ust. 1 pkt 4, art. 9 ust. 2-5 i ust. 7-14, art. 11, art. 12 ust. 2 pkt 1 i ust. 2c pkt 3 ustawy PGiK

Projektowane przepisy zakładają nowelizację art. 11 ustawy PGiK tak, aby przepis ten definiował wykonawcę prac geodezyjnych i prac kartograficznych jako osobę wykonującą samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii, a więc osobę posiadającą uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii. Jest to niezbędne w celu bardziej precyzyjnego określenia wykonawcy prac geodezyjnych, a co za tym idzie także doprecyzowania zakresu podmiotowego odpowiedzialności dyscyplinarnej. Zaproponowana regulacja ma na celu stworzenie systemu, w którym wykonawca prac geodezyjnych, rozumiany jako geodeta legitymujący się odpowiednimi uprawnieniami zawodowymi odpowiada całościowo za prawidłowość wykonanej pracy i za dokonywanie czynności formalnych przed organami Służby Geodezyjnej i Kartograficznej.

Ustanowienie dostępu dla Głównego Geodety Kraju do baz danych prowadzonych przez starostę

Art. 7a pkt 5a, art. 7d pkt 1a ustawy PGiK

Główny Geodeta Kraju pomimo ustawowego obowiązku nadzoru nad prowadzeniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w zakresie powiatowych zasobów geodezyjnych i kartograficznych przez właściwych starostów nie został wyposażony w odpowiednie narzędzia prawne sprawowania skutecznego nadzoru w tym zakresie. Główny Geodeta Kraju analizując realizację zadań przez starostów posiłkuje się danymi przekazywanymi przez pracowników powiatów m. in. w postaci ankiet. Przekazywane informacje często wymagają sprostowań, uzupełnień, zmian i doszczegółowienia. Bezpośredni dostęp do baz danych wyposaży Głównego Geodetę Kraju w realny mechanizm nadzoru, polegający na możliwości rzetelnego sprawdzenia niemodyfikowanych treści.

Projektowane zapewnienie dostępu przez starostów Głównemu Geodecie Kraju do baz danych, a w szczególności do bazy danych ewidencji gruntów i budynków, stanowi przede wszystkim zmianę w sposobie udostępniania danych, a nie w zakresie samych danych. Obecnie Główny Geodeta Kraju otrzymuje informacje z ewidencji gruntów i budynków w postaci plików GML, które zawierają również dane osobowe podmiotów ujawnionych w tej ewidencji. Pliki GML są przekazywane na potrzeby Zintegrowanego Systemu Informacji o Nieruchomościach, dalej: „ZSIN”. Wprowadzenie bezpośredniego dostępu nie zmienia zakresu przetwarzanych danych, lecz eliminuje konieczność ich pośredniego przekazywania przez starostów i pozwala na ich bieżące wykorzystywanie zgodnie z aktualnymi potrzebami. Takie rozwiązanie zapewni większą efektywność i spójność informacji przestrzennych, umożliwi automatyzację procesów oraz poprawi integralność danych między rejestrami państwowymi.

Jednocześnie zaproponowana zmiana nie zakłada przejęcia prowadzenia baz danych przez GPK, lecz jedynie zapewnienie do nich dostępu. Wprowadzenie propozycji zmiany, która umożliwi dostęp dla Głównego Geodety Kraju, będzie polegało na opracowaniu mechanizmu umożliwiającego automatyczne połączenie się z bazą danych powiatu, pobranie danych, ich konwersję do jednolitego modelu i przekazanie do odpowiedniego systemu – np. ZSIN lub innej usługi, która odpytuje o te dane. Taki sposób dostępu

wyeliminuje konieczność ręcznego przekazywania danych w plikach GML i zapewni ich bieżącą aktualizację zgodnie z rzeczywistymi potrzebami.

W efekcie, centralizacja dostępu do danych usprawni działanie ZSIN, uniezależni administrację geodezyjną od producentów oprogramowania oraz umożliwi rozwój nowych usług publicznych przy minimalnych nakładach finansowych. Ponadto, standaryzacja dostępu do danych i eliminacja zależności od dostawców komercyjnych pozwoli na większą elastyczność w zarządzaniu danymi oraz ich efektywniejsze wykorzystanie w procesach administracyjnych i planistycznych.

Zapewnienie dostępu dla Głównego Geodety Kraju do baz danych starosty jest niezbędne z kilku kluczowych powodów:

- zapewnienie zgodności oznaczeń nieruchomości z księgami wieczystymi – dostęp do bazy danych ewidencji gruntów i budynków jest uzasadniony przepisami ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2025 r., poz. 345) w szczególności art. 27 ust. 4, który wskazuje, że organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków zapewni nieodpłatnie sądom prowadzącym księgi wieczyste, w celu sprawdzenia oznaczenia nieruchomości, bezpośredni dostęp do bazy danych katastru nieruchomości poprzez ZSIN. Przepis ten wszedł w życie w 2003 r. i do dnia dzisiejszego nie jest faktycznie realizowany, gdyż ZSIN nie zapewnia bezpośredniego dostępu do baz danych starosty. Aby zatem realizacja tego przepisu była skuteczna, konieczne jest zapewnienie spójności danych pomiędzy katastrzem nieruchomości, a księgami wieczystymi w taki sposób, aby dane były aktualne i jednolite w skali kraju. Dostęp Głównego Geodety Kraju do bazy ewidencji gruntów i budynków umożliwi efektywne wsparcie w realizacji tych zadań i ograniczy przypadki rozbieżności w oznaczeniach nieruchomości;
- udostępnienie danych na potrzeby ZSIN – aktualnie dane ewidencji gruntów i budynków powinny być udostępniane na potrzeby ZSIN przez starostów, zgodnie z zapisami załącznika nr 8a do rozporządzenia w sprawie ewidencji gruntów i budynków.

Model udostępniania przez starostów danych ewidencji gruntów i budynków w postaci usług prowadzi do rozproszonego zarządzania danymi oraz różnic w zakresie jakości i terminowości ich udostępniania. Wprowadzenie bezpośredniego dostępu GKG do baz danych pozwoliłoby na centralizację udostępniania danych ZSIN, eliminując konieczność pośrednictwa starostów w tym zakresie. W efekcie dane byłyby szybciej i bardziej efektywnie integrowane z systemem, co zwiększyłoby ich wiarygodność oraz użyteczność dla administracji publicznej;

- rozwój nowych usług publicznych – bezpośredni dostęp do baz danych umożliwi tworzenie i rozwój nowych usług, które nie są obecnie dostępne ze względu na ograniczenia infrastrukturalne i proceduralne. Obecny model wymaga uzależnienia od dostawców oprogramowania, co znacząco ogranicza możliwości rozwoju i generuje wysokie koszty utrzymania systemów. Przeniesienie zarządzania danymi do Głównego Geodety Kraju pozwoliłoby na uniezależnienie się od producentów komercyjnych rozwiązań informatycznych, co obniżyłoby koszty oraz umożliwiło elastyczne dostosowywanie systemów do aktualnych potrzeb;
- jednolitość i standaryzacja usług sieciowych – obecnie usługi udostępniane przez starostów są różnej jakości i dostępności w zależności od jednostki samorządu terytorialnego. Centralizacja dostępu pozwoli na wprowadzenie jednolitych standardów usług sieciowych oraz zapewnienie ich powszechnej dostępności, co przełoży się na lepszą jakość obsługi zarówno dla administracji, jak i obywateli;
- zapewnienie narzędzi skutecznego nadzoru GKG nad państwowym zasobem geodezyjnym i kartograficznym.

Zapewnienie, na poziomie ustawowym, obowiązku sporządzania przez Głównego Geodetę Kraju czteroletniego planu strategicznego i rocznych planów operacyjnych

Art. 7a ust. 3–4 ustawy PGiK

Charakterystyka założeń sprawowanego nadzoru Ministra Rozwoju i Technologii nad Głównym Geodetą Kraju i kierowanym przez organ Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii wskazuje na zasadność zainicjowania działań, w tym legislacyjnych, zapewniających funkcjonowanie w Urzędzie planu strategicznego oraz rocznych planów operacyjnych. Obecnie Główny Urząd Geodezji i Kartografii nie publikuje dokumentów zawierających informacje o planowanych w perspektywie długofalowej działaniach w poszczególnych obszarach. Minister nadzorujący nie jest również informowany o działaniach planowanych przez Urząd w perspektywie średniookresowej. Fakt ten utrudnia możliwość dokonania rzeczowej oceny zgodności podejmowanych przez organ działań z zadaniami nałożonymi na niego w drodze przepisów ustawowych, a w konsekwencji może utrudniać sprawowanie przez Ministra Rozwoju i Technologii nadzoru nad organem centralnym, utrudnia również ocenę skuteczności Urzędu przy realizacji zaplanowanych przez Głównego Geodetę Kraju zadań. Ponadto w ocenie projektodawcy wprowadzenie wymogu planowania strategicznego powinno pozwolić na zachowanie ciągłości realizacji zadań o takim charakterze. Jest bowiem niepożądana sytuacja, w której w wyniku zmian personalnych na stanowisku Głównego Geodety Kraju następuje automatyczna zmiana priorytetów i kierunków działań Urzędu określonych w perspektywie długofalowej.

Mając na względzie powyższe projektodawca uznał za zasadne wprowadzenie obowiązku sporządzania przez Głównego Geodetę Kraju planów strategicznych działania Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, obejmujących okres czteroletni oraz rocznych planów operacyjnych. Zakłada się, że plany strategiczne będą obejmować główne cele, wyzwania i kierunki działań urzędu, w powiązaniu ze strategiami rozwoju, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324, z późn. zm). Planowanie strategiczne bowiem, jest kluczowym narzędziem do realizacji celów, a zarazem narzędziem do kontroli wykonania zadań przypisanych przepisami obowiązującego prawa.

Określenie zasad podziału dotacji celowych na realizację zadań samorządów powiatowych w zakresie geodezji i kartografii

Art. 7a ust. 1 pkt 13a i art. 41b ust. 4 ustawy PGiK

Projekt ustawy zakłada, że podziału dotacji celowych, o których mowa w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572), na realizację zadań zleconych z zakresu geodezji i kartografii na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego będzie dokonywał wojewoda po uzyskaniu opinii Głównego Geodety Kraju. Zakłada się, że proponowane regulacje umożliwią Głównemu Geodecie Kraju, którego zadaniem jest (zgodnie z art. 7a ust. 1 pkt 1 ustawy PGiK) nadzorowanie realizacji polityki państwa w zakresie geodezji i kartografii, odpowiednie planowanie środków na podstawie faktycznych potrzeb poszczególnych powiatów i województw na podstawie corocznie dokonywanych przez wojewódzkich inspektorów nadzoru geodezyjnego i kartograficznego analiz jakości baz danych oraz automatyzacji i informatyzacji państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Doprecyzowanie zasad działania wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego

Art. 7b ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 ustawy PGiK

Projekt ustawy zakłada zastąpienie określenia „kontroluje” słowem „nadzoruje” w zakresie wykonywanych przez organ zadań kontroli przestrzegania i stosowania przepisów ustawy oraz kontroli działalności organów administracji geodezyjnej i kartograficznej. Jak wynika z art. 6a ust. 1 pkt 1 ustawy PGiK wojewoda,

wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego jest organem nadzoru geodezyjnego i kartograficznego. Natomiast często użyte w obowiązującym obecnie przepisie zadanie „kontroli” odbierane jest wyłącznie jako kontrola w trybie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224) lub kontrola działalności przedsiębiorcy przeprowadzana w trybie rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Doprecyzowanie zasad przekazywania przez starostę kopii zabezpieczających bazy danych

Art. 7b ust. 1 pkt 4, art. 7d pkt 9 ustawy PGiK

Projekt ustawy zakłada wskazanie poszczególnych baz danych, których kopie przechowuje wojewódzki inspektor nadzoru geodezyjnego i kartograficznego (bazy danych, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2, 3, 10 i 12 ustawy PGiK) oraz określenie terminów przekazywania kopii zabezpieczających bazy danych i ujednolicenie formy przekazywania tj. poprzez serwer, lub na informatycznym nośniku danych osobiście przez upoważnionych pracowników.

Zniesienie zadania marszałka województwa prowadzenia państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju, w uzgodnieniu z Głównym Geodetą Kraju

Art. 7c ust. 1 pkt 6 ustawy PGiK

Projektowane regulacje zakładają zniesienie zadania marszałka województwa prowadzenia państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju, które dotąd było dokonywane w uzgodnieniu z Głównym Geodetą Kraju. Zgodnie z informacją przekazaną przez Głównego Geodetę Kraju, przepis w praktyce nie funkcjonuje z uwagi na określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2021 r. w sprawie państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (Dz. U. poz. 1373), tryb aktualizacji granic jednostek podziałów terytorialnych kraju w państwowym rejestrze granic na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków przekazywanych do zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach.

Określenie zasad przeprowadzania przez wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego czynności sprawdzających

Art. 9 ust. 15–27, art. 12 ust. 3, art. 40a ust. 3 ustawy PGiK

Propozycje zmian przewidują umożliwienie wojewódzkiemu inspektorowi nadzoru geodezyjnego i kartograficznego, w ramach prowadzonego nadzoru, o którym mowa w art. 7b ust. 1 pkt 1 ustawy PGiK, wszczęcie z urzędu czynności sprawdzających (lub na wniosek Głównego Geodety Kraju). Szczegółowy opis tych działań wpłynie na jednolitość realizacji tego zadania. Ponadto propozycja zmian zawiera istotny zapis, o dołączaniu do operatu technicznego znajdującego się w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym protokołu ustaleń z czynności sprawdzających zawierający wykaz stwierdzonych nieprawidłowości, o ile zostały one ujawnione oraz jego udostępnianiu wraz z tym operatem.

Usunięcie zapisu z art. 7 ust. 1 pkt 4 oraz art. 9 ust. 4 o kontrolowaniu przedsiębiorców w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących geodezji i kartografii jest konsekwencją zmiany definicji wykonawcy zawartej w art. 11, zgodnie z którą wykonawcą prac geodezyjnych lub prac kartograficznych w rozumieniu ustawy obecnie nie będzie już przedsiębiorca, lecz osoba wykonująca samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii legitymująca się odpowiednimi uprawnieniami zawodowymi, która będzie odpowiadała całościowo za prawidłowość wykonanej pracy i za dokonywanie czynności formalnych przed organami Służby Geodezyjnej i Kartograficznej. Zadania nadzorcze wynikające z art. 7b ust. 1 pkt 1 ustawy,

w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów ustawy przez wykonawców prac geodezyjnych lub prac kartograficznych, wojewódzki inspektor nadzoru geodezyjnego i kartograficznego będzie realizował m.in. poprzez zaproponowane w projekcie czynności sprawdzające.

Projektowane zmiany zakładają wprowadzenie możliwości podejmowania, w wyniku zarzutów („skarg”) wnoszonych przez osoby dotknięte negatywnymi czynnościami geodety i z urzędu, jako wyraz realizacji nadzoru, o którym mowa w art. 7b ust. 1 pkt 1 ustawy PGiK, czynności sprawdzających przez wojewódzkich inspektorów nadzoru geodezyjnego i kartograficznego poprawności wykonania pracy geodezyjnej i kartograficznej z przepisami ustawy oraz standardami obowiązującymi w geodezji i kartografii.

Dodanie przepisu, który pozwoli na umieszczanie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym, wynika z dbałości o jakość materiałów udostępnianych wykonawcom prac geodezyjnych jak i innym podmiotom na ich wniosek, a tym samym ograniczenie przypadków nieprawidłowego wykorzystania wadliwej dokumentacji udostępnianej z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Informacja o stwierdzonych nieprawidłowościach stanowi ważną, z punktu widzenia przyszłego wykorzystania udostępnionych materiałów, informację o zastrzeżeniach do jakości zawartych w tych materiałach informacji oraz o zakresie tych zastrzeżeń. W obecnym stanie prawnym brak jest przepisu prawa, który pozwalałby na zamieszczenie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach, będących efektem czynności sprawdzających wyników pracy geodezyjnej przez wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego. Obecnie przedmiotowa informacja nie mieści się w pojęciu „materiału zasobu”, o którym mowa w art. 12 ust. 3 ustawy PGiK, a tym samym nie można jej umieszczać w operatach przyjętych do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, ani jako odrębny materiał zasobu w celu jej udostępnienia wykonawcom prac geodezyjnych zgłaszającym prace geodezyjne.

Proponowana zmiana, która mimo że również wskazuje na wszczęcie czynności sprawdzających z urzędu, reguluje kwestie informowania obywateli przez wojewódzkich inspektorów nadzoru geodezyjnego i kartograficznego o ustaleniach z czynności sprawdzających. Obywatele, którzy na styku administracji geodezyjnej i kartograficznej i wykonawców prac geodezyjnych, pozbawieni są możliwości dochodzenia swoich praw, z wyjątkiem art. 16 ustawy PGiK, muszą udowodnić przed sądem poniesione szkody, a bez informacji od wojewódzkich inspektorów nadzoru geodezyjnego i kartograficznego o stwierdzonych nieprawidłowościach w toku czynności sprawdzających, nie mogą w żaden sposób dochodzić swoich praw. W ustawie PGiK obecnie brak jest regulacji w powyższym zakresie, zarówno co do informowania zainteresowanych podmiotów o ustaleniach z czynności sprawdzających, jak i ich zakresie, a także o ewentualnym skierowaniu przez wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego wniosku do rzecznika dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania wyjaśniającego lub, w przypadku ujawnienia w toku czynności sprawdzających, okoliczności wskazujące na popełnienie wykroczenia z art. 48 ust. 1 pkt 7 ustawy PGiK wstępowania wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego w rolę oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia albo o zawiadomieniu Policji. Dotychczasowa praktyka w tym zakresie jest niejednolita, część organów w sposób szczegółowy informuje obywateli wnoszących zarzuty co do wykonanych prac geodezyjnych i kartograficznych, część stoi na stanowisku, że brak jest przepisu prawa, który wskazywałby na taki obowiązek z ich strony, i poprzestaje na bardzo ogólnych stwierdzeniach, co do nieprawidłowości, które wyniknęły w toku kontroli zgodności wykonania pracy geodezyjnej z przepisami ustawy.

Wprowadzone rozwiązania pozwolą także na skuteczne wyeliminowanie bądź znaczące zmniejszenie przypadków nierzetelnego wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych poprzez udostępnianie kolejnym wykonawcom Protokołu ustaleń z czynności sprawdzających celem dokonania analizy, przez kierownika pracy geodezyjnej, dokumentacji technicznej i stwierdzenia, czy badany materiał nadaje się do wykorzystania i w jakim zakresie przy wykonaniu kolejnej pracy geodezyjnej.

Doprecyzowanie kto pełni funkcje kierownika jednostki kontrolującej

Art. 9 ust. 5a ustawy PGiK.

Projektowane przepisy mają na celu dostosowanie regulacji zawartych w ustawie do art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224), zgodnie z którym kierownikiem jednostki kontrolującej jest wojewoda.

Wprowadzenie możliwości nadania przesyłki w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej

Art. 12 ust. 2d oraz pkt 14 załącznika do ustawy PGiK

Zmiany zawarte w projekcie ustawy mają na celu dostosowanie przepisów ustawy do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1655). Zaproponowano zmianę brzmienia art. 12 ust. 2d ustawy PGiK oraz pkt 14 załącznika do tej ustawy, wzorem odpowiednio zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, tj. uwzględniającą możliwość nadawania przesyłki również w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie UE. Podobne zrównanie skutków nadania przesyłek jest niezbędne również w ustawie PGiK.

Zmiana dotycząca podstawy przyjęcia wyników prac geodezyjnych do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego

Art. 12b ust. 4 i 4a ustawy PGiK.

Celem przedmiotowej zmiany jest wyeliminowanie wątpliwości dotyczących podstawy przyjęcia wyników prac geodezyjnych wykonywanych na zlecenie organów administracji geodezyjnej i kartograficznej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Obowiązujący przepis stanowi, iż prace te wymagają dokonania zgłoszenia ich wykonywania do organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, jedynie bowiem wyniki prac zgłoszonych do zasobu podlegają przyjęciu w trybie określonym w art. 12b ust. 4 ustawy PGiK. Regulacja ta jest sprzeczna z brzmieniem art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 3 lit. l ustawy PGiK, które wskazują, że prace geodezyjne wykonywane na zamówienie organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej nie podlegają obowiązkowi zgłoszenia. Dodatkowo wprowadzono dla prac geodezyjnych i kartograficznych wykonywanych na zlecenie organów administracji geodezyjnej i kartograficznej, których zakres dotyczy danych lub materiałów gromadzonych w centralnym zasobie geodezyjnym i kartograficznym, warunek, że podstawę przyjęcia wyników tych prac geodezyjnych i kartograficznych do centralnego zasobu geodezyjnego i kartograficznego stanowi pozytywny wynik weryfikacji przeprowadzonej przez Głównego Geodetę Kraju.

Zmiany w zakresie ujawniania adresu podmiotu w ewidencji gruntów i budynków

Art. 20 ust. 2 pkt 2 ustawy PGiK.

Projektowana zmiana zapisu w art. 20 ust. 2 pkt 2 ustawy PGiK polega na zastąpieniu miejsca pobytu stałego lub adresu siedziby podmiotów, dla podmiotów wymienionych w art. 20 ust. 2 pkt 1 – ogólnym pojęciem adresu bez określenia jego rodzaju. Adres ten będzie mógł obejmować zarówno adres zameldowania na pobyt stały, adres siedziby, jak również adresu do korespondencji lub adres do e-doręczeń. Szczegółowy zakres informacji objętych ewidencją gruntów i budynków określają przepisy wydane na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy PGiK i one definiują rodzaje adresów ujawnione w ewidencji gruntów i budynków.

Określenie terminu na aktualizację ewidencji gruntów i budynków w oparciu o dokumentację geodezyjną przyjętą do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego

Art. 23 ust. 7 i art. 24 ust. 2ca ustawy PGiK

Zaproponowana zmiana ma na określenie terminu aktualizacji ewidencji gruntów i budynków w oparciu o dokumentację geodezyjną przyjętą do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Obecnie przepisy art. 23 ust. 7 ustawy PGiK określają jedynie termin w stosunku do dokumentów, o których mowa w art. 23 ust. 1-3 ustawy, do których nie zalicza się wyników prac geodezyjnych.

Wprowadzenie możliwości uzyskania wypisów z rejestru gruntów zawierających dane osób prawnych

Art. 24 ust. 5 ustawy PGiK

Zaproponowana zmiana ma na celu wyeliminowanie bariery w dostępie do danych ewidencji gruntów i budynków dotyczących danych podmiotów, takich jak Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego, czy spółki prawa handlowego. Obecne brzmienie przepisu w zasadzie wyklucza możliwość uzyskania z ewidencji gruntów i budynków informacji o osobach prawnych przez podmiot niespełniający przesłanek określonych w art. 24 ust. 5 pkt 1–3 ustawy PGiK. Projektowana zmiana umożliwi wszystkim zainteresowanym szerszy dostęp do danych ewidencji gruntów i budynków, jak również zmniejszy obciążenia po stronie organów Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, poprzez wyeliminowanie konieczności badania przez organ spełnienia przez wnioskodawców przesłanek wymienionych w art. 24 ust. 5 pkt 1–3 ustawy PGiK. Jednocześnie zmiana ta nie narusza dotychczasowych zasad udostępniania danych osobowych gromadzonych w ewidencji gruntów i budynków wynikających z przepisu art. 24 ust. 5 ustawy PGiK.

Uszczegółowienie procedury modernizacji ewidencji gruntów i budynków

Art. 24a ustawy PGiK

Projektowane regulacje mają na celu umożliwienie starostom przeprowadzania procedury modernizacji ewidencji gruntów i budynków w ograniczonym zakresie prac. Ma to głównie na celu umożliwienie podniesienia jakości danych ewidencji gruntów i budynków mimo ograniczonych środków finansowych, które mogą być przeznaczone na ten cel. Modernizacja ewidencji gruntów i budynków jest procedurą długookresową i bardzo kosztowną. Największe środki finansowe pochłaniają prace terenowe związane z procedurą ustalenia przebiegu granic działek ewidencyjnych dla wszystkich granic, dla których brak jest materiałów w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym lub materiały tego zasobu nie pozwalają na odtworzenie przebiegu tych granic z wymaganą dokładnością. Dodatkowo zmiany w przebiegu granic działek stanowiących własność podmiotów innych jak Skarb Państwa czy jednostki samorządu terytorialnego powodują największą liczbę odwołań i skarg, które dodatkowo obciążają organ. Stąd propozycja umożliwienia przeprowadzania tej procedury w odniesieniu tylko do granic działek, które jednocześnie stanowią granice obrębów, jednostek ewidencyjnych, powiatów i województw.

Zmiana w art. 24a ust. 8a jest wskazaniem terminu w jakim starosta zobowiązany będzie do złożenia wniosku o opublikowanie informacji o przyjęciu w ewidencji gruntów i budynków zmian wynikających z modernizacji. Zdarzają się przypadki, gdy wspomniana informacja jest publikowana w dzienniku urzędowym województwa po kilku miesiącach.

Dodanie procedury weryfikacji ewidencji gruntów i budynków

Art. 24aa ustawy PGiK

Projektowane przepisy zakładają dodanie art. 24aa ustawy PGiK obowiązku przeprowadzania przez starostów okresowych weryfikacji danych ewidencyjnych celem zapewnienia aktualności oraz podniesienia jakości bazy danych ewidencji gruntów i budynków. Zapisy odnośnie do okresowej weryfikacji danych ewidencyjnych zawarte były w nieobowiązującym rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2019 r., poz. 393).

Zmiany dotyczące zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach i przekazywania elektronicznych wypisów aktów notarialnych

Art. 23 ust. 2, art. 24b ust. 1 pkt 3a i ust. 1a, ust 1b–1c i ust. 2 ustawy PGiK

Zmiana w zakresie art. 23 ust. 2 ustawy PGiK nakładająca obowiązek przekazywania przez notariuszy elektronicznych wypisów aktów notarialnych, a nie jak dotychczas odpisów aktów notarialnych, wynika z potrzeby usprawnienia i przyspieszenia procesu komunikacji między starostami i notariuszami.

Zmiana art. 24b ust. 1a ustawy PGiK ma natomiast na celu wprowadzenie regulacji, które będą stanowiły podstawę do udostępniania elektronicznych wypisów udostępnianych do Krajowej Administracji Skarbowej, także starostom prowadzącym ewidencję gruntów i budynków poprzez ZSIN. Skutkuje to zobowiązaniem notariuszy do zamieszczania elektronicznych wypisów w Centralnym Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych, dalej: „CREWAN” oraz do zapewnienia niezwłocznego przekazywania do ZSIN dokumentów umieszczonych w CREWAN.

Zgodnie z art. 92a ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1001) Krajowa Rada Notarialna prowadzi Centralne Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych, w systemie teleinformatycznym, w którym przechowuje się elektroniczne wypisy i wyciągi z aktów notarialnych sporządzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zaproponowana zmiana ustawy PGiK ma na celu wprowadzenie regulacji, które będą stanowiły podstawę do udostępniania elektronicznych wypisów aktów notarialnych, aktów poświadczenia dziedziczenia oraz europejskich poświadczeń spadkowych - starostom prowadzącym ewidencję gruntów i budynków za pośrednictwem ZSIN – analogicznie, jak to ma miejsce w przypadku Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

Dodatkowo wprowadzono do projektu ustawy rozwiązania szczególne dające podstawę prawną (jako odstępstwo od zasady ogólnej) umożliwiającą w stosunku do dokumentów geodezyjnych sporządzonych w formie dokumentu elektronicznego dokonywania wpisu do księgi wieczystej.

Doprecyzowanie zasad przeprowadzania wznowienia znaków granicznych i wyznaczenia punktów granicznych

Art. 39 i art. 30 ust. 2 ustawy PGiK

Brzmienie art. 39 ustawy PGiK budzi od lat wiele kontrowersji. Regulacje związane ze wznowieniem znaków granicznych i wyznaczeniem punktów granicznych są bardzo często przedstawiane jako te, które należy poddać koniecznej reformie. Jedną z kwestii wymagających doprecyzowania, a właściwie zdefiniowania jest wyszczególnienie znaków granicznych, których zniszczenie, przesunięcie lub uszkodzenie może zostać niejako „naprawione” bez przeprowadzenia postępowania rozgraniczeniowego. Z jednej strony istnieją poglądy doktryny, że umiejscowienie tego przepisu w rozdziale poświęconym rozgraniczeniu nieruchomości przesądza o tym, że wznowione mogą być tylko znaki graniczne ustalone w postępowaniu rozgraniczeniowym. Inna część doktryny wyraża pogląd, że procedura ta może mieć zastosowanie szersze i obejmować znaki graniczne zastabilizowane np. w procedurze podziału działki ewidencyjnej. Aby dokonać

jednoznacznej kwalifikacji znaków granicznych, których położenie można wznowić, proponuje się odnieść tę procedurę do czynności, w których w sposób legalny można dokonać stabilizacji punktów granicznych używając wyliczenia tych czynności z jednoczesnym pozostawieniem tego wyliczenia jako zbioru otwartego.

W projekcie ustawy proponuje się również dookreślić sposób postępowania w przypadku sporu co do położenia znaków granicznych. W tym względzie uznano, że można dokonać wznowienia tylko znaków granicznych, których położenie jest bezsporne. Propozycja zakłada również, aby w sytuacji, gdy stabilizacja tych znaków dokonana została w innych niż rozgraniczenie nieruchomości procedurach, pierwszeństwo w rozstrzygnięciu sporu miała procedura rozgraniczenia nieruchomości, a tryb sądowy miał zastosowanie jedynie dla znaków granicznych ustalonych ówczesznie w postępowaniu o rozgraniczenie nieruchomości.

Projektowane zmiany zakładają również określenie, odrębnie od postępowania rozgraniczeniowego, zasad zawiadamiania zainteresowanych stron o wznowieniu znaków granicznych. Proponuje się, aby stronami zainteresowanymi wznowieniem znaków granicznych były co do zasady podmioty, o których mowa w art. 20 ust. 2 ustawy PGiK. Forma i sposób doręczenia zawiadomienia została uregulowana w podobny sposób, jak ma to miejsce przy procedurze ustalenia przebiegu granic działek ewidencyjnych w trybie przepisów § 31–33 rozporządzenia w sprawie ewidencji gruntów i budynków. Pozwoli to np. umożliwić wznowienie znaków granicznych w sytuacji, gdy dla części działek ewidencyjnych nie jest znany ich właściciel lub nie jest znany ich adres, pod który należy doręczyć zawiadomienie. Proponuje się również, aby do doręczeń zawiadomień stosować odpowiednio przepisy Kpa. Regulacja ta jest w ocenie projektodawcy jest konieczna ze względu na fakt, że osoby dokonujące wznowienia znaków granicznych nie posiadają ustawowych narzędzi – takich jakie posiadają organy administracyjne, np. do korzystania z fikcji doręczenia.

W projekcie ustawy proponuje się również jednoznacznie określić, kto może dokonywać wznowienia znaków granicznych, czyli jakimi uprawnieniami zawodowymi powinna się legitymować osoba wykonująca te czynności. Biorąc pod uwagę fakt, że umiejętność prawidłowego stosowania tej procedury jest warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień zawodowych w zakresie, o którym mowa w art. 43 pkt 2 lub 5 ustawy PGiK, to właśnie osoby posiadające tego typu uprawnienia zawodowe powinny być uprawnione do dokonania wznowienia znaków granicznych. Określono również minimum jakie powinno zawierać zawiadomienie o czynnościach wznowienia znaków granicznych.

Projektowane zmiany zakładają również określenie w sposób jednoznaczny co ustawodawca ma na myśli mówiąc o wyznaczeniu punktów granicznych. Instytucja ta w przedstawionej propozycji powinna dotyczyć możliwości stabilizacji lub jednoznacznego oznaczenia w terenie punktów, które zostały ustalone w trybach umożliwiających wznowienie osadzonych w nich znaków, ale z różnych przyczyn stabilizacji tych wówczas nie dokonano. Można zauważyć, że proponowane regulacje nie umożliwiają wyznaczenia punktów granicznych poprzez ich jednoznaczne oznaczenie w terenie dla punktów granicznych wcześniej stabilizowanych, dla których istnieje możliwość wznowienia znaków granicznych. Zabieg ten jest celowy, gdyż zasadą powinno być istnienie na gruncie punktów granicznych stabilizowanych, a punkty graniczne niestabilizowane (markowane) powinny stanowić wyjątek.

Rezygnacja z odpłatności za udostępnianie części danych opisowych dotyczących działek ewidencyjnych i budynków zawartych w ewidencji gruntów i budynków

Art. 40a ust. 2 pkt 1 lit. i oraz j ustawy PGiK

Zgodnie z informacją przekazaną przez Głównego Geodetę Kraju, rezygnacja z odpłatności za dane dotyczące działek ewidencyjnych w zakresie pola powierzchni ewidencyjnej działki, wykazu klasoużytków wchodzących w skład działki ewidencyjnej, numeru grupy rejestrowej oraz budynków w zakresie liczby kondygnacji nadziemnych, liczby kondygnacji podziemnych, jest zmianą bardzo istotną dla funkcjonowania

systemów informatycznych administracji publicznej jak i systemów komercyjnych. Działka ewidencyjna i budynek są obok punktu adresowego podstawowym obiektem przestrzennym o charakterze referencyjnym, tzn. takim na którym opierają się inne obiekty przestrzenne.

Zakłada się, że nieodpłatnie udostępniane dane gromadzone przez administrację publiczną mogą być wykorzystywane przez inne podmioty do tworzenia innowacyjnych usług dla obywateli. Dane te mogą stanowić również fundament dla powstawania innowacyjnych dóbr, usług i produktów, pobudzających rozwój gospodarki przez tworzenie nowych miejsc pracy i zachęcanie do inwestycji w przemyśle i biznesie.

Powyższe propozycje wpisują się w realizowany przez Ministerstwo Cyfryzacji Program otwierania danych publicznych, który wspomaga także realizację Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju w zakresie filaru: Rozwój innowacyjnych firm (wzrost gospodarczy, rozwój innowacyjnych firm, sprawniejsza administracja). Założeniem powyższych dokumentów strategicznych w kwestii „uwalniania” danych jest ułatwienie dostępu do informacji publicznej dając większą wygodę i oszczędności dla państwa i polskich rodzin, a także przyczyniając się do silniejszej kontroli społecznej działań administracji publicznej.

Zwolnienie z opłat danych analogowych materiałów kartograficznych przeznaczonych dla osób niewidomych i słabowidzących

Art. 40a ust. 2 pkt 9 ustawy PGiK

Projektowane zmiany mają na celu zapewnienie uczniom równych szans edukacyjnych i dostępu do materiałów dydaktycznych, z których korzystają ich pełnosprawni rówieśnicy. Dzięki temu osoby niewidome i słabowidzące mogłyby samodzielnie korzystać z map dostosowanych do ich potrzeb. Ponadto jednostki edukacyjne, biblioteki i inne organizacje zajmujące się osobami z wadami wzroku mogłyby oferować dostęp do specjalnie dedykowanych dla nich map analogowych, co ułatwiłoby im naukę geografii.

Zwolnienie z opłat analogowych map dla niewidomych i słabowidzących przeznaczonych dla instytucji wymienionych w art. 40a ust. 2 pkt 2 lit. a i b ustawy PGiK, to krok w stronę bardziej dostępnego i przyjaznego społeczeństwa. Działanie to ma na celu poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnością wzroku, jak również wzrost świadomości o ich potrzebach i promowanie równości w dostępie do przestrzeni publicznych.

Główny Urząd Geodezji i Kartografii w swoich zasobach od lat posiada opracowane i wydane atlasy tyflogiczne. Ich nieodpłatne udostępnienie przede wszystkim jednostkom edukacyjnym oraz pożytku publicznego przyczyni się do ich szerszego wykorzystania, mając pozytywny wpływ na proces włączenia osób z niepełnosprawnościami widzenia w życie społeczne i zawodowe.

Określenie skutków nieuiszczenia należnej opłaty

Art. 40e ust. 1 pkt 7 i ust. 3 i 4 ustawy PGiK

W obecnie obowiązującej ustawie PGiK brak jest zapisów, dotyczących skutków nieuiszczenia należnej opłaty za udostępnianie materiałów zasobu oraz za wykonanie czynności przez organ, co powoduje wątpliwości organów prowadzących państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, jak mają postępować z wystawionymi Dokumentami Obliczenia Opłaty, dalej: „DOO”, oraz należnościami wynikającymi z tych dokumentów, w sytuacji, gdy wnioskodawca nie uiszcza opłaty. Proponowana zmiana zakłada termin, po upływie którego, jeśli opłata nie zostanie uiszczona, wniosek, zgłoszenie lub uzupełnienie zgłoszenia, będące podstawą naliczenia opłaty uważa się za wycofany. O skutkach niedochowania terminu na uiszczenie opłaty wnioskodawca będzie pouczany w momencie wystawiania DOO.

Wprowadzenie ustawowego mechanizmu waloryzacji opłat z tytułu wykonywania przez organy Służby Geodezyjnej i Kartograficznej określonych czynności

Art. 40j ust.1 ustawy PGiK

Przepisy ustawy PGiK, oprócz odpłatności za udostępnianie materiałów zasobu (art. 40a ust. 1 ustawy), przewidują także opłaty za wykonanie określonych czynności, o których mowa w art. 40b ust. 1 ustawy, w tym m.in. sporządzanie i wydawanie wypisów oraz wyrysów z operatu ewidencyjnego, koordynację usytuowania projektowanych sieci terenu. Stawki opłat za udostępnianie materiałów zasobu, podlegają corocznej waloryzacji, jednak w przypadku stawek opłat za ww. czynności, w obecnym stanie prawnym nie podlegają one corocznej waloryzacji i ich wysokość jest niezmienna od 2014 r., od kiedy zostały wprowadzone. Projekt ustawy zakłada wprowadzenie mechanizmu waloryzacji stawek opłat za czynności określone w art. 40b ust. 1 ustawy PGiK, w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszego półrocza roku, w którym stawki te są waloryzowane, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, ogłaszanego komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. W przypadku gdy wskaźnik ten ma wartość ujemną, stawki opłat nie ulegną zmianie.

Przedmiotowy mechanizm waloryzacji funkcjonuje już obecnie w przepisach art. 40j ustawy PGiK, obejmuje jednak wyłącznie opłaty za udostępnianie materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Proponowane zmiany przewidują rozszerzenie przedmiotowego mechanizmu dodatkowo na opłaty za czynności określone w art. 40b ust. 1 ww. ustawy. Celem waloryzacji jest rekompensowanie skutków inflacji (tj. wzrostu cen i kosztów). Zgodnie z art. 41b ust. 2 ww. ustawy, wpływy z udostępniania map, danych z ewidencji gruntów i budynków oraz innych materiałów i informacji z zasobów powiatowych, a także z opłat za czynności związane z prowadzeniem tych zasobów i uzgadnianiem usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu są dochodami własnymi budżetu powiatu, które następnie są przeznaczane na realizację zadań z zakresu geodezji i kartografii przez starostów (art. 41b ust. 3 ustawy).

Doprecyzowanie jakie czynności wchodzące w skład prac geodezyjnych i prac kartograficznych muszą być wykonywane osobiście przez osoby wykonujące samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii

Art. 42 ust.2 ustawy PGiK

Zaproponowano zmianę art. 42 ust. 2 i 3 ustawy PGiK w taki sposób, aby określał on katalog zadań i czynności osób legitymujących się uprawnieniami zawodowymi w dziedzinie geodezji i kartografii, za które ponosić on będzie odpowiedzialność dyscyplinarną, co było niezbędne do precyzyjnego wskazania zakresu przedmiotowej odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Zmiany w zakresie uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii

Art. 44 ust. 1 pkt 3, art. 44a, art. 44b ust. 1, art. 45 ust. 4, art. 45g ust. 7 ustawy PGiK

Projektowane regulacje zakładają doprecyzowanie zapisów art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy PGiK, który stanowić będzie, że o uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii w zakresach, o których mowa w art. 43 pkt 1, 2, 4 i 5, mogą uzyskać osoby które posiadają wykształcenie geodezyjne: wyższe, średnie lub średnie branżowe. W wyniku zmian wprowadzonych w 2017 r. ustawą Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe, dotychczasowy zapis: „posiadają wyższe lub średnie wykształcenie geodezyjne” zastąpiono: „posiadają wyższe, średnie lub średnie branżowe wykształcenie geodezyjne”. Zapis ten może sugerować, że o uprawnienia geodezyjne może ubiegać się osoba, która nie posiada wykształcenia geodezyjnego (np. ma wyższe wykształcenie niekoniecznie geodezyjne). Takie podejście nie znajduje

uzasadnienia celowościowego tego przepisu. W związku z tym proponuje się doprecyzowanie zapisu w celu wyeliminowania wątpliwości co do wykształcenia niezbędnego do uzyskania uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii (zakresy, o których mowa w art. 43 pkt 1,2,4 i 5 ustawy PGiK).

Propozycja uaktualnienia zapisów art. 44 ust. 3 dotyczącego uzyskiwania uprawnień zawodowych przez osoby posiadające tytuł naukowy prof., ze względu na to, że obecne brzmienie przepisu nie odpowiada realiom i jest rozbieżne z innymi przepisami, co stwarza problemy interpretacyjne w tym zakresie. Stopnie specjalizacji zawodowej to zaszłość historyczna, od wielu lat nie są nadawane, a dziedzina naukowa geodezja i kartografia nie funkcjonuje w przepisach prawa. Ponadto zmiana wprowadza doprecyzowanie przepisów dotyczących nadawania uprawnień zawodowych osobom posiadającym w dziedzinie geodezji i kartografii tytuł naukowy profesora poprzez uszczegółowienie: „posiadające dorobek naukowy zgodny z zakresem uprawnień, o których nadanie się ubiegają”. Pozwoli to na uniknięcie sytuacji, w której profesor w dyscyplinie: inżyniera lądowa, geodezja i transport mógłby ubiegać się o wszystkie zakresy uprawnień zawodowych, mimo że jego dorobek naukowy w żaden sposób nie jest związany z danym zakresem uprawnień zawodowych.

Proponuje się także zniesienie przepisów umożliwiających uzyskanie uprawnień zawodowych w przypadku posiadania wykształcenia pokrewnego - art. 44 ust. 4. Zapisy te funkcjonują od początku istnienia ustawy PGiK i obecnie nie znajdują uzasadnienia z uwagi na łatwą dostępność szkół umożliwiających uzyskanie wykształcenia geodezyjnego (technik, inżynier, magister inżynier). Ponadto postępowanie administracyjne prowadzone na podstawie art. 44 ust. 4 cechuje się dużą uznaniowością. Taki mało precyzyjny przepis nie wzbudza zaufania wobec organu administracji publicznej w szczególności w przypadku decyzji negatywnej, która w ocenie wnioskodawcy powinna być korzystna. Do uzyskania uprawnień zawodowych w zakresach, o których mowa w art. 43 pkt 1, 2, 4 i 5 ustawy PGiK, bezwzględnie konieczne byłoby posiadanie wykształcenia geodezyjnego, co stanowi lepsze przygotowanie do wykonywania zawodu geodety niż inne wykształcenie pokrewne.

Odnosnie do uprawnień zawodowych w zakresach nr 3 (geodezyjne pomiary podstawowe), nr 6 (redakcja map) oraz nr 7 (fotogrametria i teledetekcja) projekt ustawy zakłada ich zniesienie w celu ułatwienia dostępu do zawodu oraz uproszczenie systemu nadawania uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii. Zakresy te w obecnym stanie prawnym są formalnie wyodrębnione, jednak rzeczywiste zapotrzebowanie na ich samodzielne funkcjonowanie jest znikome lub nieuzasadnione technologicznie.

Potrzeba zmian wynika z kilku przesłanek:

- zmiana charakteru prac geodezyjnych – wiele czynności przewidzianych w zakresach, o których mowa w art. 43 pkt 3, 6 i 7 ustawy PGiK, realizowanych jest obecnie jako elementy złożonych procesów geodezyjnych w trybie zamówień publicznych i nie wymagają wyodrębniania odrębnych uprawnień. Zamawiający może samodzielnie określić wymagania, które np. będą opierać się na doświadczeniu, a niekoniecznie wymagać uprawnień zawodowych;
- postęp technologiczny – nowoczesne technologie, takie jak skanowanie laserowe, fotogrametria cyfrowa czy zautomatyzowane systemy kartograficzne, sprawiają, że zakresy te przestają mieć charakter wyodrębnionych specjalizacji;
- zmienność i niskie zainteresowanie – dane statystyczne Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii wskazują na bardzo niskie zainteresowanie uzyskiwaniem uprawnień w tych zakresach, co świadczy o ich niewielkim znaczeniu w praktyce rynkowej;
- redukcja barier wejścia do zawodu – obecny system może zniechęcać młodych specjalistów do ubiegania się o uprawnienia zawodowe ze względu na nadmiernie rozdrobniony system kwalifikacji.

Dynamiczny rozwój technologii pomiarowych, cyfryzacja procesów kartograficznych oraz szerokie zastosowanie metod fotogrametrycznych i teledetekcyjnych powodują, że zadania przewidziane w zakresach, o których mowa w art. 43 pkt 3, 6 i 7 ustawy PGiK, będą mogły być skutecznie realizowane w ramach szerszych kompetencji wynikających z istniejących uprawnień zawodowych.

Należy mieć również na uwadze, iż opracowanie geodezyjne objęte powyższymi zakresami uprawnień są pracami zlecanymi w ramach zamówień publicznych przez organy administracji rządowej i samorządowej. W związku z powyższym to organ może w specyfikacji istotnych warunków zamówienia określić wymagane i oczekiwane doświadczenie/referencje w wykonywaniu prac objętych zamówień. Efektem wprowadzenia zmian będzie usprawnienie i ułatwienie dostępu do zawodu.

Dane pochodzące z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii wskazują, że w zakresach, o których mowa w art. 43 pkt 3, 6 i 7 ustawy PGiK, odnotowuje się marginalną liczbę wniosków o nadanie uprawnień, a liczba czynnie wykonujących zawód w tych zakresach pozostaje na bardzo niskim poziomie.

Dodatkowo projektowane przepisy zakładają doprecyzowanie zapisów art. 45 ust. 4 dotyczących zakresu sprawdzania wniosku o nadanie uprawnień zawodowych przez Głównego Geodetę Kraju przez przekazaniem go komisji kwalifikacyjnej, w celu wyeliminowania wątpliwości dotyczących sprawdzania przez GGK wniosku o nadanie uprawnień zawodowych.

Jednocześnie w art. 45g ust. 7 projekt ustawy przewiduje stworzenie możliwości automatycznej aktualizacji prowadzonego centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe w oparciu o dane uprzednio zaktualizowane w bazie PESEL, przeważnie są to zmiany nazwisk (zmiana nazwiska m.in. po zawarciu związku małżeńskiego). Powyższe rozwiązanie ograniczy biurokrację, poprzez zrezygnowanie z konieczności w przypadku powzięcia takich informacji przez organ (na skutek złożonych w tym zakresie wniosków), wzywania zainteresowanych do przedłożenia oryginałów dokumentów potwierdzających przedmiotowe zmiany lub uwierzytelnionych notarialnie odpisów ww. dokumentów. Za przyjęciem zaproponowanego rozwiązania przemawia również potrzeba utrzymania rejestru w stanie aktualności. Analogiczne rozwiązania w zakresie automatycznej aktualizacji danych, którymi dysponuje organ administracji publicznej, na podstawie danych zawartych w rejestrze PESEL przyjęła Krajowa Administracja Skarbowa.

Zmiany regulacji dotyczących postępowań dyscyplinarnych osób wykonujących samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii

art. 42 ust. 3, art. 46 pkt 4, art. 46a ust. 2-11, art. 46c ust. 1, 4 i 5-6, art. 46d ust. 1, 1a, 2 i 3, art. 46e ust. 1 pkt 2, ust. 1a-1b i ust. 3, art. 46f, art. 46fa-46fc, art. 46g ust. 1, 4 i 5, art. 46h ust. 1-5, art. 46i ust. 1-5, art. 46ia-46ib, art. 46j ust. 1 i 3, art. 46k, art. 46m ust. 2a, art. 46ma – 46mc, art. 46n ust. 3-5, art. 46na, art. 46o, art. 46oa pkt 1 i 2, art. 46ua, art. 46t ust. 1 pkt 2a i ust. 3, art. 46u ust. 2-2e ustawy PGiK

W wyniku analizy obecnie obowiązujących przepisów ustawy (art. 46–46w ustawy) w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej osób wykonujących samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii stwierdzono szereg obszarów wymagających doprecyzowania lub uzupełnienia, a także zidentyfikowano problemy związane z funkcjonowaniem procedury odpowiedzialności dyscyplinarnej w obecnym kształcie¹.

¹ Analizy były prowadzone w ramach prac Zespołu do spraw oceny regulacji prawnych dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej osób wykonujących samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii, powołanego Zarządzeniem Głównego Geodety Kraju nr 12 z dnia 28 czerwca 2023 r.

Wobec powyższych potrzeb koniecznym jest nowelizacja tych przepisów lub uchwalenie zupełnie nowych regulacji m.in. w przedmiocie: doprecyzowania zakresu podmiotowego odpowiedzialności dyscyplinarnej, sprecyzowania wymagań kwalifikacyjnych dla osób pełniących funkcję rzecznika lub członka komisji, przepisów regulujących postępowanie wyjaśniające przed rzecznikiem dyscyplinarnym, wprowadzenia kontroli instancyjnej orzeczeń wydawanych przez rzecznika dyscyplinarnego, przepisów dot. kosztów postępowania wyjaśniającego oraz wynagrodzenia rzecznika i członków komisji, rezygnacji odpowiedniego stosowania zasad procedury wynikającej z ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 46, z późn. zm.), dalej: „Kpk”, i modyfikacji katalogu kar celem zwiększenia ich prewencyjnego oddziaływania.

Odnosnie do trybu postępowania w sprawach dyscyplinarnych osób wykonujących samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii, wydane zostaną odpowiednie przepisy wykonawcze do ustawy PGiK, na podstawie art. 460a, które kompleksowo będą regulować tę kwestię, bez potrzeby odsyłania do przepisów Kpk, które jak na potrzeby postępowania dyscyplinarnego są zbyt obszerne i rozbudowane.

Ponadto zaproponowano szereg nowych przepisów oraz nowelizację dotychczasowych w przedmiocie:

- określenia pojęć „czas” i „miejsce” popełnienia czynu skutkującego odpowiedzialnością dyscyplinarną,
- sprecyzowania wymagań kwalifikacyjnych dla osób pełniących funkcję rzecznika lub członka komisji dyscyplinarnej,
- umiejscowienia pozycji rzecznika dyscyplinarnego w strukturze urzędu wojewódzkiego niezależnej od wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego,
- postępowania wyjaśniającego przed rzecznikiem dyscyplinarnym,
- wprowadzenia kontroli instancyjnej orzeczeń wydawanych przez rzecznika dyscyplinarnego,
- przepisów dot. kosztów postępowania wyjaśniającego oraz wynagrodzenia rzecznika i członków komisji,
- rezygnacji z odpowiedniego stosowania zasad procedury wynikającej z Kpk (propozycja uregulowania procedury w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy PGiK),
- uregulowania zasad oraz organu właściwego do egzekucji i wykonania orzeczeń dyscyplinarnych,
- przepisów określających, jakie koszty mogą być uznane za koszty obciążające obwinionego,
- modyfikacji katalogu kar celem zwiększenia ich prewencyjnego oddziaływania.

Powyższe propozycje mają na celu likwidację luk prawnych oraz uporządkowanie i doprecyzowanie przepisów dotyczących postępowania w sprawach dyscyplinarnych osób wykonujących samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii, organów biorących udział w tym postępowaniu (trybu ich powoływania, sposobu działania i kompetencji, trybu wynagradzania rzeczników dyscyplinarnych i członków komisji) oraz katalogu kar oraz ich egzekwowania. Dodatkowo doregulowano zasady naliczania kosztów postępowania dyscyplinarnego w celu precyzyjnego określenia, jakie koszty należy kwalifikować jako wydatki związane z postępowaniem dyscyplinarnym, a także na jakich zasadach ma być ustalana ich wysokość (przepisy dot. kosztów w procesie karnym).

Zmiany w zakresie kar za brak zgłoszenia pracy geodezyjnej, brak przekazania materiałów do państwowego zasobu i brak zgłaszania zmian do ewidencji gruntów i budynków

Art. 48 ust. 1 i 2, art. 48a ust. 1b, 1c i 1d ustawy PGiK

Projektowane przepisy wprowadzają sankcje w postaci kary pieniężnej za niezgłaszanie prac geodezyjnych i zgłaszanie tych prac później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia rozpoczęcia prac do organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, nieprzekazanie do organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej wyników

zgłoszonych prac geodezyjnych oraz za niezgłaszanie zmian danych objętych ewidencją gruntów i budynków w ciągu 30 dni od dnia powstania zmian.

Sankcjonowane czyny polegają na naruszeniu obowiązków wynikających z przepisów ustawy PGiK, jakie są nałożone na wykonawców prac geodezyjnych lub inne osoby w stosunku do organów Służby Geodezyjnej i Kartograficznej. Realizacja ciężących na wykonawcy obowiązków związanych ze zgłoszeniem prac geodezyjnych i przekazaniem ich wyników do organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej ma na celu prawidłową realizację ustawowych zadań tych organów związanych z prowadzeniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Z kolei nałożony na właścicieli i inne podmioty władające nieruchomościami obowiązek zgłaszania do organu zmian danych objętych ewidencją gruntów i budynków ma zapewniać aktualność tego rejestru.

Z racji tego, że ww. obowiązki są realizowane na rzecz organów Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, zasadnym jest, aby w przypadku ich niedochowania, takie naruszenia, z uwagi na swój charakter, były objęte odpowiedzialnością administracyjną, a nie odpowiedzialnością z tytułu wykroczenia, tak jak jest to dotychczas. Trzeba zwrócić uwagę, że aspektem różnicującym administracyjne kary pieniężne oraz kary kryminalne są ich podstawowe funkcje. Wskazuje się, że administracyjne kary pieniężne spełniać mają przede wszystkim funkcję prewencyjną. Kara administracyjna nie jest w tym ujęciu odpłatą za określony czyn, ale raczej środkiem przymusu, który ma zagwarantować przestrzeganie przepisów prawa administracyjnego. W tym przypadku przeniesienie powyższych naruszeń na grunt odpowiedzialności skutkującej nałożeniem administracyjnych kar pieniężnych ma na celu skuteczniejsze egzekwowanie wypełniania powyższych obowiązków przez wykonawców prac geodezyjnych oraz inne podmioty, w tym właścicieli nieruchomości i w konsekwencji ma zagwarantować skuteczną i efektywną realizację zadań przez organy Służby Geodezyjnej i Kartograficznej.

Konkretyzacja zapisów odnośnie do obliczania terminów zawartych w ustawie

Art. 49a ustawy PGiK

W związku z pojawiającymi się wątpliwościami interpretacyjnymi odnośnie do sposobów obliczenia terminów np. terminu weryfikacji wyników zgłoszonych prac geodezyjnych, niezbędne jest doprecyzowanie zapisów poprzez wskazanie, że do ich obliczenia stosuje się przepisy Kpa.

Zmiany w zakresie załącznika do ustawy PGiK

Uściślenie zapisu odnośnie do opłat w przypadku uzupełnienia zgłoszenia prac geodezyjnych

ust. 1b w załączniku do ustawy PGiK

Przepis ust. 1b załącznika do ustawy PGiK reguluje zasady ustalenia opłaty w przypadku uzupełnienia zgłoszenia prac. Stanowi on, że w przypadku prac, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 PGiK – wysokość należnej opłaty ustala się z uwzględnieniem treści zgłoszenia prac po jego uzupełnieniu. W przypadku gdy wysokość opłaty ustalona zgodnie ze zdaniem pierwszym jest wyższa od wniesionej opłaty, wykonawca prac geodezyjnych dopłaca różnicę. Na podstawie art. 40j ust. 1 ustawy PGiK, stawki opłat za udostępnianie materiałów zasobu, określone w załączniku do ustawy, podlegają corocznej waloryzacji. Waloryzacja natomiast określa, że w razie zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, wierzyciel powinien otrzymać równowartość ekonomiczną (wyższą lub niższą) wierzytelności z chwili jej powstania.

Za koniecznością zmiany brzmienia ust. 1b załącznika do ustawy PGiK, przemawiają stwierdzone w skali kraju rozbieżności w zakresie interpretacji i wykładni przedmiotowej normy. Część powiatów w związku ze złożonym zgłoszeniem uzupełniającym, w przypadku zgłoszeń prac geodezyjnych, których uzupełnienie następuje w następnym roku po roku zgłoszenia pracy, z uwagi na waloryzację stawek - nalicza opłatę

w wysokości różnicy opłaty według stawek z roku następnego i według stawek z roku, w którym nastąpiło zgłoszenie pracy, nawet przy zgłoszeniach uzupełniających dotyczącym wyłącznie przedłużenia terminu na przekazanie wyników pracy geodezyjnej czy nie skutkujących przekroczeniem przedziału obszaru pierwotnego zgłoszenia, wyszczególnionym w tabeli nr 16 a załącznika do ustawy PGiK. Natomiast druga część powiatów nalicza opłatę po waloryzacji tylko w przypadku przekroczenia odpowiednio 1 lub 10 ha obszaru zgłoszenia pierwotnego. Różnice w sposobie interpretacji stwierdzono również w zakresie wojewódzkich inspekcji nadzoru geodezyjnego i kartograficznego.

Waloryzacja odnosi się wyłącznie do zobowiązań pieniężnych, w których mija pewien okres między powstaniem a wygaśnięciem wierzytelności. Mając na uwadze powyższe, wobec prawa wykonawcy do uzupełnienia zgłoszenia pierwotnego, w przypadku nieprzekroczenia odpowiedniego obszaru ujętego w tabeli 16a, wierzytelność pierwotną, rozumianą jako uiszczoną opłatę zryczałtowaną należałoby traktować jako wygasłą. Mając na uwadze powyższe, jeżeli powierzchnia obszaru zgłoszenia po jego uzupełnieniu nie przekroczyła powierzchni, według której została naliczona opłata zryczałtowana (pierwotna), wykonawca prac geodezyjnych nie powinien dopłacać dodatkowej kwoty, będącej różnicą należnej opłaty wyliczonej według tego samego zakresu obszarowego określonego w tabeli nr 16a, w okresie sprzed i po waloryzacji opłaty.

Uchylenie z załącznika do ustawy współczynnika „T” dotyczącego okresowego udostępniania materiałów zasobu za pomocą usług sieciowych

ust. 3 pkt 7, ust. 7 w załączniku do ustawy PGiK

Załącznik do ustawy określający wysokość stawek za udostępnianie danych oraz sposób obliczania opłaty w ust. 3 pkt 7 wskazuje na możliwość zastosowania współczynnika korygującego „T” odnoszącego się do okresowego udostępniania materiałów zasobu. W wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy prawo geodezyjne i kartograficzne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 782) uchylono ust. 20–23, które określały, jak ten współczynnik stosować i jakie wartości może przyjmować.

W związku z powyższymi zmianami uchylono punkty odnoszące się do wartości współczynnika, ale nie sam współczynnik i konieczne jest usunięcie pkt 7 w ust. 3 załącznika oraz ust. 7 dotyczący zasady stosowanej przy obliczaniu wysokości opłaty za okresowy dostęp do materiałów. Ze względu na przyjęte rozwiązania technologiczne dotyczące udostępniania materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego współczynnik korygujący wysokość opłaty ze względu na czas udostępnienia, nie ma zastosowania.

Zrównanie wysokości opłat za przeprowadzenie przez starostę narady koordynacyjnej

lp. 6 tabeli nr 16 w załączniku ustawy PGiK

Projekt ustawy zakłada zrównanie wysokości opłat za przeprowadzenie przez starostę koordynacji usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu na naradzie koordynacyjnej, którego celem jest rozwiązanie problemów związanych z kwalifikacją przedmiotu wniosku przez organ w sposób odmienny od treści wniosku projektanta/inwestora. Obecne uzależnienie wysokości opłaty od rodzaju koordynowanych obiektów budowlanych (sieci lub przyłączy) powoduje po stronie organów konieczność właściwego zakwalifikowania przedmiotu wniosku, co nierzadko stoi w sprzeczności z treścią wniosku projektanta/inwestora.

Proponowane zmiany w ustawie z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (Dz. U. z 2025 r. poz. 242) dotyczą dodania regulacji umożliwiającej Głównemu Geodecie Kraju w zastępstwie za organy administracji geodezyjnej i kartograficznej, tworzenie i obsługiwanie usług sieciowych

zawierających zbiory związane z wymienionymi w załączniku do ustawy tematami danych przestrzennych. Powyższa zmiana jest konsekwencją zaproponowanego w art. 7a pkt 5a i art. 7d pkt 1a ustawy PGiK wprowadzenia narzędzia dla Głównego Geodety Kraju dostępu do baz danych prowadzonych przez starostę, za pomocą którego organ będzie miał obowiązek udostępniać dane z tych baz w postaci usług, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej.

II. Przepisy dostosowujące i przejściowe

W zakresie terenów zamkniętych przewiduje się, że podmioty, które ustaliły tereny zamknięte będą miały 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy na wydanie decyzji o ustaleniu terenów zamkniętych określających kategorię terenu, stosując zasady zawarte w projektowanych przepisach art. 4a ust. 1 i 2 PGiK, określających na jakich terenach mogą być ustanowione tereny zamknięte określonej kategorii. Jeżeli w przedmiotowym terminie taka decyzja nie zostanie wydana, tereny te uznane zostaną za zniesione. W takim przypadku oraz w przypadku przypisania terenowi zamkniętemu II kategorii, podmiot, który ustalił ten teren będzie miał 30 dni na przekazanie właściwym organom Służby Geodezyjnej i Kartograficznej danych zawartych w prowadzonych dotąd przez te podmioty bazach danych, opracowanych przez ten podmiot map oraz danych i materiałów stanowiących podstawę wpisów do odpowiednich baz danych (np. wyników prac geodezyjnych). Celem przekazania ww. danych i materiałów jest umożliwienie aktualizacji prowadzonych przez organy Służby Geodezyjnej i Kartograficznej baz danych w zakresie, który do tego momentu był w gestii podmiotu zarządzającego terenem zamkniętym. Po zniesieniu terenu zamkniętego konieczne jest bowiem doprowadzenie do kompletności informacji gromadzonych w bazach danych. W przypadku, gdyby w oparciu o przekazane dane i materiały nie była możliwa aktualizacja baz danych, organ Służby Geodezyjnej i Kartograficznej będzie mógł zwrócić je do poprawy podmiotowi, który je przekazał. Podmiot zarządzający dotąd tym terenem zamkniętym będzie miał obowiązek, na swój koszt, dostosować te dane i materiały do obowiązujących przepisów prawa z zakresu geodezji i kartografii, w sposób umożliwiający aktualizację baz danych prowadzonych przez organ Służby Geodezyjnej i Kartograficznej.

Ponadto, w przypadku nieutworzenia baz danych, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2, 3, 10 i 12 ustawy PGiK przepisy niniejszej ustawy stosować się będzie również do mapy zasadniczej, która zgodnie z art. 53b ustawy PGiK do dnia 31 grudnia 2024 r. może być prowadzona w postaci wektorowej lub w postaci rastrowej uzupełnianej systematycznie danymi wektorowymi, na zasadach stosowanych przed dniem 1 stycznia 2014 r.

Zakłada się również, że MON w terminie 6 miesięcy od wejścia w życie przepisów ustawy utworzy rejestr terenów zamkniętych, m.in. w oparciu o SIPRON – centralny system, który gromadzi, przetwarza i udostępnia dane przestrzenne związane z bezpieczeństwem państwa.

Projekt ustawy zakłada, że postępowania administracyjne w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów rolnych oraz postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę albo zgłoszenia budowy sieci uzbrojenia terenu, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się na zasadach dotychczasowych. Również do wniosków o skoordynowanie usytuowania projektowanej sieci uzbrojenia terenu, przeprowadzenie dodatkowej narady koordynacyjnej lub o wydanie wypisu z operatu ewidencyjnego – złożonych do organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosować się będzie przepisy dotychczasowe. Jedynie w przypadku postępowań administracyjnych w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów leśnych – postępowania te będą umarzane, w związku z zawartym w art. 1 pkt 18 i 22 ustawy zniesieniem obowiązku obejmowania gleboznawczą klasyfikacją gruntów wszystkich gruntów leśnych. Zmiana sposobu prowadzenia ewidencji gruntów i budynków w zakresie gruntów leśnych będzie wymagała modyfikacji przepisów rozporządzenia z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2024 r. poz. 219 i 1954) oraz określenia

terminu przejściowego dla organów Służby Geodezyjnej i Kartograficznej na dostosowanie prowadzonych baz danych.

Zasadniczy termin wejścia w życie projektowanych regulacji określono na 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy, z wyjątkiem przepisów w zakresie zmiany zasad prowadzenia narad koordynacyjnych i gleboznawczej klasyfikacji gruntów, który został określony na 6 miesięcy.

Proponuje się także, aby przepis lp. 6 tabeli nr 16 załącznika do ustawy PGiK, zmieniający wysokość opłaty za przeprowadzenie narady koordynacyjnej (w tym zrównujący wysokość tej opłaty dla sieci i przyłączy) oraz przepisy dotyczące opiniowania podziału dotacji celowych przez Głównego Geodetę Kraju zaczęły obowiązywać w nowym brzmieniu od 1 stycznia 2026 r.

III. Wpływ na mikro i małych przedsiębiorców

Projekt wywiera pozytywne oddziaływanie na sferę przedsiębiorczości poprzez określenie jasnych i jednolitych warunków, które trzeba spełnić, aby móc wykonywać prace klasyfikacyjne, poprzez ustanowienie zawodu klasyfikatora gruntów co pozwoli na uregulowanie i ujednolicenie jakości wykonywania projektów gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Jednocześnie regulacje prawne zawarte w projekcie w zakresie prowadzenia narad koordynacyjnych powinny przyczynić się do sprawniejszej realizacji inwestycji w ramach budowlanego procesu inwestycyjnego.

IV. Pozostałe informacje

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, o których mowa w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt ustawy nie wymaga notyfikacji programu pomocowego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 468). Wprowadzone regulacje nie stanowią pomocy publicznej – projektowane przepisy nie odnoszą się do przepływu środków finansowych, nie przewiduje się w nich udzielenia przez władze publiczne korzyści ekonomicznej.

Projekt ustawy jest zgodny z przepisami Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia, o którym mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 577) oraz § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Rozwoju i Technologii oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie „Rządowy proces legislacyjny”.